

**OBWIESZCZENIE
MINISTRA SPRAW ZAGRANICZNYCH**

z dnia 12 lutego 1996 r.

w sprawie publikacji załączników do Porozumienia ustanawiającego Światową Organizację Handlu (WTO).

(Dz. U. z dnia 19 marca 1996 r.)

Stosownie do oświadczenia rządowego z dnia 31 lipca 1995 r. w sprawie ratyfikacji przez Rzeczpospolitą Polską Porozumienia ustanawiającego Światową Organizację Handlu (WTO), sporządzonego w Marakeszu dnia 15 kwietnia 1994 r. (Dz. U. Nr 98, poz. 484), publikuje się niniejszym następujące porozumienia będące załącznikami do powyższego Porozumienia (Dz. U. Nr 98, poz. 483):

- Porozumienie w sprawie handlowych aspektów praw własności intelektualnej,
- Porozumienie w sprawie reguł pochodzenia,
- Porozumienie w sprawie inspekcji przedwysyłkowej,
- Mechanizm przeglądu polityki handlowej.

(Wyżej wymienione porozumienia stanowią odrębny załącznik do niniejszego numeru)

ZAŁĄCZNIKI

DO POROZUMIENIA USTANAWIAJĄCEGO ŚWIATOWĄ ORGANIZACJĘ HANDLU (WTO) sporządzonego w Marakeszu dnia 15 kwietnia 1994 r. (Dz. U. z 1995 r. Nr. 98, poz. 483) (Załącznik 1C - Porozumienie w sprawie handlowych aspektów praw własności intelektualnej; załącznik 1A - Porozumienie w sprawie reguł pochodzenia; załącznik 1A - Porozumienie w sprawie inspekcji przedwysyłkowej; załącznik 3 - Mechanizm przeglądu polityki handlowej)

SPIS TREŚCI

Porozumienie w sprawie handlowych aspektów praw własności intelektualnej
Porozumienie w sprawie reguł pochodzenia
Porozumienie w sprawie inspekcji przedwysyłkowej
Mechanizm przeglądu polityki handlowej

ZAŁĄCZNIK NR 1

POROZUMIENIE W SPRAWIE HANDLOWYCH ASPEKTÓW PRAW WŁASNOŚCI INTELEKTUALNEJ

CZĘŚĆ I:

Postanowienia ogólne i podstawowe zasady

CZĘŚĆ II:

Standardy dotyczące dostępności, zakresu i korzystania z praw własności intelektualnej

1. Prawa autorskie i pokrewne

2. Znaki towarowe
3. Oznaczenia geograficzne
4. Wzory przemysłowe
5. Patenty
6. Wzory masek (topografie) układów scalonych
7. Ochrona informacji nie ujawnionej
8. Kontrola praktyk antykonkurencyjnych w licencjach umownych

CZĘŚĆ III:

Dochodzenie i egzekucja praw własności intelektualnej

1. Zobowiązania ogólne
2. Procedura cywilna i administracyjna oraz środki zaradcze
3. Środki tymczasowe
4. Wymagania specjalne odnoszące się do środków stosowanych przy kontroli granicznej
5. Procedury karne

CZĘŚĆ IV:

Nabycie i utrzymanie w mocy praw własności intelektualnej oraz procedury sporne w zakresie tych praw

CZĘŚĆ V:

Zapobieganie sporom i rozstrzyganie sporów

CZĘŚĆ VI:

Postanowienia przejściowe

CZĘŚĆ VII:

Postanowienia instytucjonalne; Postanowienia końcowe

POROZUMIENIE W SPRAWIE HANDLOWYCH ASPEKTÓW PRAW WŁASNOŚCI INTELEKTUALNEJ

Członkowie,

Pragnąc ograniczyć wypaczenia i przeszkody w handlu międzynarodowym i biorąc pod uwagę potrzebę promowania skutecznej i wystarczającej ochrony praw własności intelektualnej oraz zapewnienia, że środki i procedury dochodzenia i egzekucji praw własności intelektualnej nie staną się ograniczeniami dla handlu prowadzonego w prawnie dozwolony sposób;

Uznając za niezbędne stworzenie w tym celu nowych zasad i rygorów dotyczących:

- (a) stosowania podstawowych zasad GATT 1994 i odpowiednich porozumień międzynarodowych oraz konwencji dotyczących własności intelektualnej;
- (b) ustanowienia odpowiednich standardów i zasad dotyczących dostępności, zakresu i korzystania z praw własności intelektualnej odnoszących się do handlu;
- (c) ustanowienia skutecznych i właściwych środków dochodzenia i egzekwowania praw odnoszących się do handlowych aspektów własności intelektualnej biorąc pod uwagę różnice w krajowych systemach prawnych;
- (d) ustanowienia skutecznych i szybkich procedur wielostronnego zapobiegania sporom i rozstrzygania sporów między rządami; oraz

(e) postanowień przejściowych, których celem jest najpełniejszy udział w rezultatach negocjacji;

Uznając potrzebę istnienia wielostronnych ram obejmujących zasady, reguły i dyscypliny dotyczące międzynarodowego handlu towarami podrabianymi;

Uznając, że prawa własności intelektualnej są prawami prywatnymi;

Uznając leżące u podstaw polityki społecznej cele krajowych systemów ochrony własności intelektualnej, włącznie z celami dotyczącymi rozwoju i technologii;

Uznając także szczególne potrzeby Członków - krajów najmniej rozwiniętych w zakresie maksymalnej elastyczności we wdrażaniu w kraju ustaw i przepisów w celu umożliwienia im stworzenia solidnej i trwałej bazy technologicznej;

Podkreślając wagę zmniejszenia napięć poprzez podjęcie silniejszych zobowiązań dotyczących rozwiązywania sporów z zakresu spraw odnoszących się do handlowych aspektów problemów własności intelektualnej poprzez zastosowanie procedur wielostronnych;

Pragnąc ustanowić wzajemnie wspomagający się związek między WTO i Światową Organizacją Własności Intelektualnej (zwaną w niniejszym Porozumieniu WIPO) oraz innymi odpowiednimi organizacjami międzynarodowymi;

Niniejszym uzgadniają, co następuje:

CZĘŚĆ I

POSTANOWIENIA OGÓLNE I ZASADY PODSTAWOWE

Artykuł 1

Charakter i zakres zobowiązań

1. Członkowie wprowadzą w życie postanowienia niniejszego Porozumienia. Członkowie mogą, lecz nie są zobowiązani, wprowadzić w swoim prawie szerszą ochronę niż wymagana przez niniejsze Porozumienie, pod warunkiem że taka ochrona nie będzie sprzeczna z postanowieniami niniejszego Porozumienia. Członkom pozostawia się swobodę określenia właściwego sposobu wprowadzania w życie postanowień niniejszego Porozumienia do ich systemów prawnych i praktyki.

2. Dla potrzeb niniejszego Porozumienia pojęcie "Własność intelektualna" odnosi się do wszystkich kategorii własności intelektualnej, stanowiących przedmiot uregulowań Sekcji 1-7 Części II.

3. Członkowie przyznają sposób traktowania, ustanowiony w niniejszym Porozumieniu, wszystkim podmiotom innych Członków¹. W odniesieniu do odpowiednich praw własności intelektualnej, przez podmioty innych Członków rozumie się osoby fizyczne i prawne, które spełniałyby kryteria dla uzyskania ochrony zgodnie z Konwencją paryską (1967), Konwencją berneńską (1971), Konwencją rzymską i Traktatem o własności intelektualnej w odniesieniu do układów scalonych, gdyby wszyscy Członkowie WTO byli członkami tych konwencji². Jakkolwiek Członek korzystający z możliwości przewidzianych w ust. 3 Artykułu 5 lub ust. 2 Artykułu 6 Konwencji rzymskiej dokona notyfikacji przewidzianej tymi przepisami Radzie Handlowych Aspektów Praw Własności Intelektualnej (Radzie TRIPS).

¹ Jeżeli w niniejszym Porozumieniu jest mowa o "podmiotach", w przypadku oddzielnego terytorium celnego, Członka WTO, będzie to oznaczało osoby fizyczne lub prawne, które mają siedzibę lub które mają istniejące i działające przedsiębiorstwo przemysłowe lub handlowe na takim terytorium celnym.

² W niniejszym Porozumieniu "Konwencja paryska" oznacza Konwencję paryską o ochronie własności przemysłowej. "Konwencja paryska (1967)" oznacza Akt sztokholmski tej konwencji z dnia 14 lipca 1967 roku. "Konwencja berneńska" oznacza Konwencję berneńską o ochronie dzieł literackich i artystycznych. "Konwencja berneńska (1971)" oznacza Akt

paryski tej Konwencji z dnia 24 lipca 1971 roku. "Konwencja rzymska" oznacza Międzynarodową konwencję o ochronie wykonawców, producentów fonogramów i organizacji nadawczych, przyjętą w Rzymie w dniu 26 października 1961 roku. "Traktat o własności intelektualnej w odniesieniu do układów scalonych" (Traktat IPIC) oznacza traktat o własności intelektualnej w odniesieniu do układów scalonych, przyjęty w Waszyngtonie w dniu 26 maja 1989 roku. "Porozumienie WTO" oznacza Porozumienie ustanawiające Światową Organizację Handlu (WTO).

Artykuł 2

Konwencje dotyczące własności intelektualnej

1. W zakresie Części II, III i IV niniejszego Porozumienia Członkowie zastosują się do wymogów Artykułów 1-12 i 19 Konwencji paryskiej (1967).
2. Żadne z postanowień Części I do IV niniejszego Porozumienia nie uchylą istniejących wzajemnych zobowiązań Członków, wynikających z Konwencji paryskiej, Konwencji berneńskiej, Konwencji rzymskiej i Traktatu o własności intelektualnej w odniesieniu do układów scalonych.

Artykuł 3

Traktowanie narodowe

1. Każdy Członek przyzna podmiotom innych Członków traktowanie nie mniej korzystne niż to, jakie przyznaje własnym podmiotom w zakresie ochrony³ własności intelektualnej, z zastrzeżeniem wyjątków już przewidzianych odpowiednio w Konwencji paryskiej (1967), Konwencji berneńskiej (1971), Konwencji rzymskiej i Traktacie o własności intelektualnej w odniesieniu do układów scalonych. W stosunku do wykonawców, producentów fonogramów, organizacji nadawczych, zobowiązanie to stosuje się jedynie do praw przyznanych postanowieniami niniejszego Porozumienia. Jakikolwiek Członek korzystający z możliwości przewidzianych w Artykule 6 Konwencji berneńskiej (1971) i ust. 1(b) Artykułu 16 Konwencji rzymskiej dokona notyfikacji Radzie TRIPS, jak to przewidziano w tych przepisach.
2. Członkowie mogą skorzystać z wyłączeń dozwolonych na podstawie ust. 1 w związku z procedurami sądowymi lub administracyjnymi, włączając w to wskazanie adresu dla doręczeń lub wyznaczenie przedstawiciela na terenie jurysdykcji Członka jedynie wówczas, gdy wyłączenia takie są niezbędne dla zapewnienia zgodności z ustawami i przepisami, które nie są sprzeczne z postanowieniami niniejszego Porozumienia oraz gdy takie praktyki nie są stosowane w sposób, który stanowiłby ukryte ograniczenie w handlu.

³ Dla celów Artykułów 3 i 4 niniejszego Porozumienia "ochrona" uwzględnia sprawy mające wpływ na dostępność, nabycie, zakres, utrzymanie w mocy oraz dochodzenie i egzekwowanie praw własności intelektualnej, a także te sprawy mające wpływ na korzystanie z praw własności intelektualnej, które uregulowane zostały w sposób szczególny w niniejszym Porozumieniu.

Artykuł 4

Zasada najwyższego uprzywilejowania

W zakresie ochrony własności intelektualnej, jakakolwiek korzyść, udogodnienie, przywilej lub zwolnienie, przyznane przez Członka podmiotom jakiegokolwiek innego kraju, będzie przyznane niezwłocznie i bezwarunkowo podmiotom wszystkich innych Członków.

Wyłączone z tego zobowiązania są przyznane przez Członka korzyści, udogodnienia, przywileje lub zwolnienia:

(a) wynikające z międzynarodowych porozumień o pomocy sądowniczej i dochodzenia i egzekwowania praw o charakterze ogólnym, a nie ograniczone szczególnie do ochrony własności intelektualnej;

(b) przyznane w związku z postanowieniami Konwencji berneńskiej (1971) lub Konwencji rzymskiej, upoważniających do tego, aby przyznane traktowanie było nie funkcją narodowego traktowania, ale funkcją traktowania przyznanego w innym kraju;

(c) odnoszące się do praw wykonawców, producentów fonogramów i organizacji nadawczych, nie przewidzianych w niniejszym Porozumieniu;

(d) wynikających z międzynarodowych porozumień dotyczących ochrony własności intelektualnej, które weszły w życie przed wejściem w życie Porozumienia WTO, pod warunkiem że takie Porozumienia zostały notyfikowane Radzie do spraw TRIPS i nie powodują arbitralnego lub nieuzasadnionego dyskryminowania podmiotów innych Członków.

Artykuł 5

Wielostronne porozumienia dotyczące nabywania lub utrzymywania ochrony

Zobowiązania wynikające z Artykułów 3 i 4 nie mają zastosowania do procedur przewidzianych w wielostronnych porozumieniach zawartych pod auspicjami WIPO dotyczących nabywania lub utrzymywania w mocy praw własności intelektualnej.

Artykuł 6

Wyczerpanie

Dla potrzeb rozstrzygania sporów na podstawie niniejszego Porozumienia, z zastrzeżeniem postanowień Artykułów 3 i 4, żaden element niniejszego Porozumienia nie będzie użyty dla podniesienia kwestii wyczerpania praw własności intelektualnej.

Artykuł 7

Cele

Ochrona oraz dochodzenie i egzekwowanie praw własności intelektualnej powinny przyczynić się do promocji innowacji technicznych oraz do transferu i upowszechniania technologii, ze wzajemną korzyścią dla producentów i użytkowników wiedzy technicznej, w sposób sprzyjający osiągnięciu dobrobytu społecznego i gospodarczego oraz zrównoważeniu praw i obowiązków.

Artykuł 8

Zasady

1. Tworząc lub zmieniając swoje ustawodawstwa krajowe, Członkowie mogą przyjąć rozwiązania niezbędne dla ochrony zdrowia publicznego i odżywiania oraz dla popierania interesu publicznego w sektorach o żywotnym znaczeniu dla ich rozwoju społeczno-gospodarczego i technicznego, pod warunkiem że podjęte środki będą zgodne z postanowieniami niniejszego Porozumienia.

2. Dla zapobieżenia nadużyciu praw własności intelektualnej przez ich posiadaczy, podejmowaniu praktyk bezzasadnie ograniczających handel lub szkodliwie wpływających

na międzynarodowy transfer technologii, mogą być potrzebne odpowiednie środki, pod warunkiem że są one zgodne z postanowieniami niniejszego Porozumienia.

CZĘŚĆ II

NORMY DOTYCZĄCE DOSTĘPNOŚCI, ZAKRESU I KORZYSTANIA Z PRAW WŁASNOŚCI INTELEKTUALNEJ

Sekcja 1:

Prawa autorskie i pokrewne

Artykuł 9

Stosunek do Konwencji berneńskiej

1. Członkowie zastosują się do Artykułów 1-21 Konwencji berneńskiej (1971) oraz Załącznika do niej. Jednakże Członkom nie będą, na mocy niniejszego Porozumienia, przysługiwać prawa ani nie powstaną zobowiązania związane z prawami nadanymi im na podstawie Artykułu 6bis tej Konwencji lub prawami wynikłymi z niego.
2. Ochrona w zakresie praw autorskich dotyczy wyłącznie sposobu wyrażania, a nie idei, procedur, metod działania lub koncepcji matematycznych.

Artykuł 10

Programy komputerowe i zbiory danych

1. Programy komputerowe, zarówno w kodzie źródłowym jak przedmiotowym będą chronione jak dzieła literackie na podstawie Konwencji berneńskiej (1971).
2. Zbiory danych lub inne materiały przedstawione w formie możliwej do odczytania przez maszyny lub w innej formie, które z powodu doboru lub uporządkowania ich zawartości stanowią wytwory intelektu, będą chronione jako takie. Ochrona taka, która nie będzie rozciągać się na dane lub materiały jako takie, nie będzie powodować uszczerbku dla praw autorskich dotyczących danych lub materiałów jako takich.

Artykuł 11

Prawa do wypożyczenia

W stosunku co najmniej do programów komputerowych i dzieł kinematograficznych, Członek przyzna autorom i ich następcom prawnym prawa udzielania zgody lub zakazu udostępniania dla celów zarobkowych oryginałów lub kopii dzieł, względem których mają prawa autorskie. Członek będzie zwolniony z tego obowiązku w stosunku do dzieł kinematograficznych, chyba że takie udostępnienie prowadziło do rozpowszechnionego kopiowania takich dzieł, które spowodowało naruszenie materialne wyłącznych praw do reprodukcji przysługujących na terytorium Członka autorom lub ich następcom prawnym. W stosunku do programów komputerowych to zobowiązanie nie odnosi się do takiego ich udostępniania, gdy sam program nie jest podstawowym jego przedmiotem.

Artykuł 12

Okres ochrony

Jeśli okres ochrony dzieła, innego niż fotograficzne lub dzieło sztuk stosowanych, jest obliczany na innej podstawie niż czas trwania życia osoby fizycznej, to okres taki będzie nie krótszy niż 50 lat, począwszy od końca roku kalendarzowego, w którym nastąpiła publikacja za zgodą autora. W przypadku gdy taka publikacja za zgodą autora nie nastąpiła w ciągu 50 lat od powstania dzieła, okres ten wyniesie 50 lat od końca roku, w którym dzieło powstało.

Artykuł 13

Ograniczenia i wyłączenia

Członkowie zawężą ograniczenia lub wyjątki od praw wyłącznych do określonych przypadków specjalnych, które nie będą w sprzeczności z normalnym wykorzystaniem dzieła i nie spowodują bezzasadnej szkody prawomocnym interesom posiadacza prawa własności dzieła.

Artykuł 14

Ochrona wykonawców, producentów fonogramów (nagrań dźwiękowych) i organizacji nadawczych

1. W stosunku do utrwalenia swojego wykonania w formie fonogramu, wykonawcy będą mieli możliwość zapobieżenia bez ich zgody następującym działaniom: utrwalaniu nie utrwalonego wykonania i reprodukcji tego utrwalania. Wykonawcy będą mieli także możliwość zapobieżenia następującym działaniom bez ich zgody: rozpowszechnianiu za pomocą środków bezprzewodowych i publicznemu udostępnianiu ich występu "na żywo".
2. Producentom fonogramów będzie przysługiwać prawo udzielania zgody lub zakazu bezpośredniej lub pośredniej reprodukcji ich fonogramów.
3. Organizacje nadawcze będą miały prawo do zakazania dokonania bez ich zgody następujących czynności: utrwalania, reprodukcji utrwalenia, nadania powtórnego za pośrednictwem nadawczych środków bezprzewodowych, jak również publicznego udostępniania ich telewizyjnych nagrań. Tam, gdzie Członkowie nie gwarantują takich praw organizacjom nadawczym, stworzą posiadaczom praw autorskich w tej dziedzinie możliwość zapobieżenia powyższym działaniom, zgodnie z postanowieniami Konwencji berneńskiej (1971).
4. Postanowienia Artykułu 11 odnoszące się do programów komputerowych będą stosowane odpowiednio do producentów fonogramów i wszystkich innych posiadaczy praw do fonogramów, jak ustalono w prawie Członka. Jeśli w dniu 15 kwietnia 1994 roku Członek utrzymuje w mocy system stosownego wynagradzania na rzecz posiadacza praw w zakresie wypożyczania fonogramów, może on utrzymać w mocy ten system, pod warunkiem że komercyjne wypożyczania fonogramów nie powodują materialnego naruszenia wyłącznych praw do reprodukcji posiadacza tych praw.
5. Okres ochrony przysługujący na podstawie niniejszego Porozumienia wykonawcom i producentom fonogramów będzie trwać co najmniej do końca okresu 50 lat liczonego od końca roku kalendarzowego, w którym dokonano nagrania lub miało miejsce wykonanie. Okres ochrony przysługujący na podstawie ust. 3 powinien trwać co najmniej przez 20 lat od końca roku kalendarzowego, w którym nastąpiła emisja.
6. Jakikolwiek Członek może, w stosunku do praw przysługujących na podstawie ust. 1, 2 oraz 3, ustalić warunki, ograniczenia, wyłączenia i zastrzeżenia w zakresie dozwolonym przez Konwencję rzymską. Tym niemniej postanowienia Artykułu 18 Konwencji berneńskiej (1971) będą także stosowane odpowiednio do praw wykonawców i producentów fonogramów w fonogramach.

Sekcja 2:

Znaki towarowe

Artykuł 15

Przedmiot ochrony

1. Jakikolwiek znak lub połączenie znaków umożliwiające odróżnienie towarów lub usług pochodzących z jednego przedsiębiorstwa od towarów lub usług pochodzących z innych przedsiębiorstw będzie mogło stanowić znak towarowy. Takie znaki, w szczególności słowa zawierające nazwiska, litery, cyfry, elementy obrazowe, układy kolorów, jak również połączenia takich oznaczeń, będą mogły być zarejestrowane jako znaki towarowe. Jeżeli oznaczenia, ze swej natury, nie umożliwiają odróżnienia danych towarów lub usług, Członkowie mogą uzależnić zdolność rejestrową od nabycia cech wyróżniających poprzez używanie. Członkowie mogą wymagać, jako warunku rejestracji, aby oznaczenia były dostrzegalne wizualnie.
2. Nie należy rozumieć, że przepisy ust. 1 zabraniają Członkowi odmówienia rejestracji na innych podstawach, pod warunkiem że nie stanowią one odstępstwa od postanowień Konwencji paryskiej (1967).
3. Członkowie mogą uzależnić zdolność rejestrową znaku od jego używania. Jednakże rzeczywiste używanie znaku towarowego nie będzie stanowiło warunku dla zgłoszenia wniosku o rejestrację. Wniosek nie będzie odrzucony wyłącznie na tej podstawie, że zamierzone używanie nie miało miejsca przed upływem okresu trzech lat od daty zgłoszenia.
4. Rodzaj towarów lub usług, dla których znak towarowy ma być używany w żadnym przypadku nie będzie stanowił przeszkody dla rejestracji znaku towarowego.
5. Członkowie będą publikować każdy znak towarowy albo przed jego zarejestrowaniem lub niezwłocznie po jego zarejestrowaniu i stworzą odpowiednią możliwość dla składania wniosków o unieważnienie rejestracji. Dodatkowo, Członkowie mogą stworzyć możliwość wniesienia sprzeciwu wobec rejestracji znaku towarowego.

Artykuł 16

Przyznane prawa

1. Właściciel zarejestrowanego znaku towarowego będzie miał wyłączne prawo powstrzymywania wszelkich osób trzecich od używania w działalności handlowej bez jego zgody identycznych lub podobnych oznaczeń dla towarów lub usług identycznych lub podobnych do tych, dla których znak towarowy jest zarejestrowany, gdy takie ich użycie mogłoby stwarzać prawdopodobieństwo pomyłki. W przypadku użycia identycznego oznaczenia dla identycznych towarów lub usług, prawdopodobieństwo pomyłki będzie domniemane. Określone powyżej prawa nie będą naruszały praw istniejących wcześniej, ani nie będą miały wpływu na możliwość przyznawania przez Członków praw na podstawie używania znaku.
2. Artykuł 6bis Konwencji paryskiej (1967) będzie miał zastosowanie odpowiednio do usług. Przy określaniu, czy znak towarowy jest powszechnie znany, Członkowie wezmą pod uwagę znajomość tego znaku towarowego w odpowiednim kręgu odbiorców, włączając jego znajomość na terytorium zainteresowanego Członka będącą wynikiem promocji tego znaku towarowego.
3. Artykuł 6bis Konwencji paryskiej (1967) będzie miał zastosowanie odpowiednio do towarów lub usług, które nie są podobne do tych, dla których znak towarowy jest zarejestrowany, jeżeli używanie tego znaku towarowego w stosunku do tych towarów lub usług wskazywałoby na związek pomiędzy tymi towarami lub usługami i właścicielem

zarejestrowanego znaku towarowego, a także jeżeli interesy właściciela zarejestrowanego znaku towarowego mogą doznać uszczerbku z powodu takiego użycia znaku.

Artykuł 17

Wyjątki

Członkowie mogą ustanowić ograniczone wyjątki w zakresie praw przyznanych poprzez znak towarowy, takie jak uczciwe używanie terminów opisowych, pod warunkiem że takie wyjątki biorą pod uwagę uzasadnione interesy właściciela znaku towarowego oraz osób trzecich.

Artykuł 18

Okres ochrony

Rejestracja pierwotna i każde przedłużenie rejestracji znaku towarowego będzie dokonane na okres nie krótszy niż siedem lat. Rejestracja znaku towarowego może być przedłużana bez ograniczeń.

Artykuł 19

Wymóg używania

1. Jeżeli warunkiem utrzymania rejestracji jest używanie, rejestracja może być unieważniona jedynie po upływie nieprzerwanego okresu co najmniej trzech lat, w ciągu których znak towarowy nie był używany, chyba że właściciel znaku towarowego wykaże, iż zaistniały ważne przyczyny związane z istnieniem przeszkód dla używania znaku. Okoliczności, które powstały niezależnie od woli właściciela znaku towarowego, które stanowią przeszkody dla używania tego znaku, takie jak restrykcje importowe lub inne wymogi rządowe dotyczące towarów lub usług chronionych znakiem towarowym, będą uważane za ważne przyczyny nieużywania znaku.
2. Dla potrzeb utrzymania rejestracji w mocy, używanie znaku towarowego przez inne osoby pod kontrolą właściciela znaku będzie uważane za używanie znaku towarowego.

Artykuł 20

Inne wymogi

Używanie znaku towarowego w obrocie handlowym nie powinno być bezzasadnie utrudniane przez szczególne wymogi, takie jak używanie razem z innym znakiem towarowym, używanie w szczególnej formie lub używanie w sposób szkodzący jego zdolności odróżniania towarów lub usług jednego przedsiębiorstwa od towarów lub usług innych przedsiębiorstw. Nie wyklucza to stosowania wymogu zalecającego używanie znaku towarowego wskazującego przedsiębiorstwo produkujące towary lub usługi łącznie, ale bez powiązania, ze znakiem towarowym odróżniającym specyficzne towary lub usługi, o których mowa, pochodzące z tego przedsiębiorstwa.

Artykuł 21

Licencjonowanie i przekazywanie

Członkowie mogą określić warunki udzielania licencji na znaki towarowe oraz przekazywania znaków towarowych, co należy rozumieć, że licencje przymusowe na znaki

towarowe będą niedozwolone, a właściciel zarejestrowanego znaku towarowego będzie miał prawo przekazać swój znak towarowy wraz z przeniesieniem lub bez przeniesienia przedsiębiorstwa, do którego znak towarowy należy.

Sekcja 3:

Oznaczenia geograficzne

Artykuł 22

Ochrona oznaczeń geograficznych

1. Dla celów niniejszego Porozumienia, oznaczeniami geograficznymi są oznaczenia, które identyfikują towar jako pochodzący z terytorium Członka lub regionu, lub miejsca na tym terytorium, jeżeli pewna jakość, reputacja lub inna cecha towaru jest przypisywana zasadniczo pochodzeniu geograficznemu tego towaru.
2. W odniesieniu do oznaczeń geograficznych Członkowie stworzą zainteresowanym stronom środki prawne w celu zapobieżenia:
 - (a) stosowaniu jakichkolwiek środków dla oznaczenia lub przedstawienia towaru, które w sposób wprowadzający odbiorców w błąd co do pochodzenia geograficznego tego towaru wskazują lub sugerują, że towar ten pochodzi z obszaru geograficznego innego niż rzeczywiste miejsce pochodzenia;
 - (b) jakimkolwiek używaniu, które jest aktem nieuczciwej konkurencji w rozumieniu Artykułu 10bis Konwencji paryskiej (1967).
3. Członek odmówi z urzędu rejestracji, jeżeli pozwala na to jego ustawodawstwo lub na wniosek zainteresowanej strony, lub unieważni rejestrację znaku towarowego, który zawiera lub składa się z oznaczenia geograficznego, odnoszącego się do towarów pochodzących z obszaru wskazanego przez takie oznaczenie, jeżeli używanie oznaczenia w znaku towarowym dla takich towarów na terytorium Członka wprowadza w błąd odbiorców co do prawdziwego miejsca pochodzenia.
4. Ochrona zgodnie z ust. 1, 2 i 3 będzie stosowana do oznaczeń geograficznych, które, aczkolwiek są prawdziwe, co do terytorium, regionu lub miejsca w nim położonego, z którego towar pochodzi, w sposób nieprawdziwy informują odbiorców, że towar ten pochodzi z innego terytorium.

Artykuł 23

Dodatkowa ochrona oznaczeń geograficznych dla win i wyrobów alkoholowych

1. Każdy Członek zapewni zainteresowanym stronom środki prawne dla zapobieżenia używaniu oznaczeń geograficznych identyfikujących wina dla win, które nie pochodzą z miejsc wskazanych przez te oznaczenia geograficzne, którymi zostały oznaczone, lub identyfikujących wyroby alkoholowe dla wyrobów alkoholowych, które nie pochodzą z miejsc wskazanych przez te oznaczenia geograficzne, którymi zostały oznaczone, nawet jeżeli prawdziwe pochodzenie tych towarów zostało wskazane lub oznaczenie geograficzne jest użyte w tłumaczeniu, lub gdy towarzyszy mu określenie takie jak "rodzaj", "typ", "gatunek", "imitacja" lub tym podobne.
2. Odmówi się rejestracji znaku towarowego dla win lub unieważni się ją z urzędu, jeżeli ustawodawstwo Członka na to pozwala, lub na żądanie zainteresowanej strony, jeżeli zawiera on lub składa się z oznaczenia geograficznego, identyfikującego wina, a w przypadku wyrobów alkoholowych, jeżeli zawiera lub składa się z oznaczenia geograficznego identyfikującego wyroby alkoholowe w odniesieniu do takich win lub wyrobów alkoholowych, które nie mają tego pochodzenia.

3. W przypadku homonimicznych oznaczeń geograficznych dla win ochrona powinna być przyznana każdemu oznaczeniu, z zastrzeżeniem postanowień ust. 4 Artykułu 22. Każdy Członek określi praktyczne warunki dla odróżnienia jednych homonimicznych oznaczeń geograficznych od innych, biorąc pod uwagę potrzebę zapewnienia sprawiedliwego traktowania producentów, których to dotyczy, a także zapobieżenia wprowadzaniu konsumentów w błąd.

4. W celu ułatwienia ochrony oznaczeń geograficznych dla win zostaną podjęte w Radzie TRIPS negocjacje dotyczące ustanowienia wielostronnego systemu notyfikacji i rejestracji oznaczeń geograficznych dla win, nadających się do ochrony w krajach będących Członkami, uczestniczących w tym systemie.

4 Niezależnie od pierwszego zdania Artykułu 42, Członkowie mogą w związku z tymi zobowiązaniami wprowadzić zamiennie dochodzenie praw w trybie postępowania administracyjnego.

Artykuł 24

Negocjacje międzynarodowe: Wyjątki

1. Członkowie wyrażają zgodę na podjęcie negocjacji w celu zwiększenia ochrony indywidualnych oznaczeń geograficznych na podstawie Artykułu 23. Postanowienia ust. 4-8 powyżej nie będą stosowane przez Członka w celu odmowy prowadzenia negocjacji lub zawierania dwustronnych lub wielostronnych porozumień. W kontekście takich negocjacji Członkowie będą kierować się wolą rozważenia dalszego stosowania tych postanowień do indywidualnych oznaczeń geograficznych, których używanie było przedmiotem takich negocjacji.

2. Rada TRIPS będzie dokonywać przeglądów stosowania postanowień niniejszej Sekcji; pierwszy taki przegląd będzie miał miejsce w ciągu dwóch lat od wejścia w życie Porozumienia WTO. Jakakolwiek sprawa mająca wpływ na wypełnienie zobowiązań wynikających z niniejszych postanowień może być przedstawiona pod uwagę Radzie, która na wniosek Członka dokona konsultacji z Członkiem lub Członkami w odniesieniu do takiej sprawy, w związku z którą nie było możliwe znalezienie zadowalającego rozwiązania w drodze dwu- lub wielostronnych konsultacji pomiędzy zainteresowanymi Członkami. Rada podejmie takie działanie, jakie będzie uzgodnione w celu ułatwienia stosowania niniejszej Sekcji i przybliżenia określonych w niej celów.

3. Wprowadzając postanowienia niniejszej Sekcji Członek nie ograniczy ochrony oznaczeń geograficznych istniejących na jego terytorium bezpośrednio przed datą wejścia w życie Porozumienia WTO.

4. Żadne z postanowień niniejszej Sekcji nie będzie stanowiło wymogu, aby Członek zapobiegał nieprzerwanemu i podobnemu używaniu określonego oznaczenia geograficznego należącego do innego Członka, identyfikującego wina i napoje alkoholowe w odniesieniu do towarów lub usług, przez osoby pochodzące z jego terytorium lub mające tam siedziby, które używały takiego oznaczenia geograficznego w sposób ciągły w odniesieniu do takich samych lub pochodnych towarów lub usług na terytorium tego Członka albo (a) przez co najmniej 10 lat poprzedzających datę 15 kwietnia 1994 roku lub (b) w dobrej wierze przed tą datą.

5. Jeżeli znak towarowy został zgłoszony do rejestracji lub zarejestrowany w dobrej wierze lub jeżeli prawa do znaku towarowego zostały nabyte w drodze używania w dobrej wierze: (a) przed datą zastosowania niniejszych przepisów na terytorium Członka, określoną w Części IV; lub

(b) przed uzyskaniem ochrony oznaczenia geograficznego w kraju jego pochodzenia; wówczas środki podjęte w celu wprowadzenia w życie niniejszej Sekcji nie będą szkodzić zdolności do, lub ważności, rejestracji znaku towarowego lub uprawnieniu do używania

znaku towarowego, na tej podstawie, że znak towarowy jest identyczny lub podobny do oznaczenia geograficznego.

6. Żadne z postanowień niniejszej Sekcji nie będzie stanowiło wymogu, aby Członek stosował jej postanowienia do oznaczeń geograficznych jakiegokolwiek innego Członka w odniesieniu do towarów lub usług, których odpowiednie oznaczenie jest identyczne z określeniem zwyczajowo używanym w języku potocznym jako nazwa pospolita dla takich towarów lub usług na terytorium tego Członka. Żadne z postanowień niniejszej Sekcji nie będzie stanowiło wymogu, aby Członek stosował jej postanowienia do oznaczenia geograficznego innego Członka w stosunku do produktów wytworzonych z winorośli, dla których odpowiednie oznaczenie jest identyczne ze zwyczajowo przyjętym określeniem odmiany winorośli, istniejącej na terytorium tego Członka w chwili wejścia w życie Porozumienia WTO.

7. Członek może postanowić, że jakikolwiek wniosek dokonany na podstawie niniejszej Sekcji w związku z używaniem lub rejestracją znaku towarowego musi być złożony w ciągu pięciu lat od chwili, kiedy konfliktowe używanie chronionego oznaczenia stało się powszechnie wiadome na terytorium tego Członka, lub od daty rejestracji znaku towarowego w kraju tego Członka, pod warunkiem że ten znak towarowy został do tej daty opublikowany, jeżeli data ta jest wcześniejsza od daty, w której to konfliktowe używanie stało się powszechnie wiadome na terytorium tego Członka, pod warunkiem że oznaczenie geograficzne nie jest używane lub zarejestrowane w złej wierze.

8. Postanowienia niniejszej Sekcji w żaden sposób nie naruszają prawa jakiejkolwiek osoby do używania w działalności handlowej jej nazwy (nazwiska) lub nazwy (nazwiska) jej poprzednika w prowadzeniu przedsiębiorstwa, z wyłączeniem takiego sposobu użycia, który wprowadza odbiorców w błąd.

9. Niniejsze Porozumienie nie zawiera żadnego zobowiązania do ochrony oznaczeń geograficznych, które nie są lub przestały być chronione w kraju ich pochodzenia lub wyszły z użycia w tym kraju.

Sekcja 4:

Wzory przemysłowe

Artykuł 25

Wymogi dla uzyskania ochrony

1. Członkowie zapewnią ochronę niezależnie stworzonym wzorom przemysłowym, które są nowe lub oryginalne. Członkowie mogą uznać, że wzory nie są nowe lub oryginalne, jeżeli wyraźnie nie odróżniają się od wzorów znanych lub kombinacji cech znanych wzorów. Członkowie mogą uznać, że taka ochrona nie będzie rozciągnięta na wzory podyktowane głównie względami technicznymi lub funkcjonalnymi.

2. Każdy Członek zapewni, że wymogi dla zapewnienia ochrony wzorom wyrobów włókienniczych, zwłaszcza dotyczące kosztów, badania lub publikacji, nie będą bezzasadnie ograniczały możliwości ubiegania się o ochronę i uzyskiwania jej. Członkom pozostawia się wybór sposobu wykonania tego zobowiązania przy pomocy prawa o wzorach przemysłowych lub prawa autorskiego.

Artykuł 26

Ochrona

1. Właściciel chronionego wzoru przemysłowego będzie miał prawo zabronić stronom trzecim wytwarzania, sprzedawania lub importowania, bez jego zgody, artykułów

noszących lub zawierających wzór, który jest kopią lub w zasadzie kopią wzoru chronionego, gdy takie działania są podjęte w celach handlowych.

2. Członkowie mogą ustanowić ograniczone wyjątki od ochrony wzorów przemysłowych pod warunkiem, że takie wyjątki nie będą bezzasadnie sprzeczne z normalnym wykorzystaniem chronionych wzorów przemysłowych i nie będą bezzasadnie naruszały prawnie uzasadnionych interesów właściciela chronionego wzoru, biorąc także pod uwagę prawnie uzasadnione interesy stron trzecich.

3. Dostępny okres ochrony będzie wynosił przynajmniej 10 lat.

Sekcja 5:

Patenty

Artykuł 27

Przedmioty mające zdolność patentową

1. Z zastrzeżeniem postanowień ust. 2 i 3, patenty będą udzielane na wszystkie wynalazki, produkty i procesy ze wszystkich dziedzin techniki, niezależnie od tego, czy dotyczą one produktu czy procesu, pod warunkiem że są nowe, zawierają element wynalazczy i nadają się do przemysłowego stosowania⁵. Z zastrzeżeniem ust. 4 Artykułu 65, ust. 8 Artykułu 70 oraz ust. 3 niniejszego Artykułu, patenty będzie można uzyskiwać i z praw patentowych korzystać bez dyskryminacji ze względu na miejsce dokonania wynalazku, dziedzinę techniki oraz niezależnie od tego, czy produkty są importowane, czy też produkowane lokalnie.

2. Członkowie mogą wyłączyć ze zdolności patentowej takie wynalazki, których nie dopuszczają do obrotu handlowego na swoim terytorium ze względu na konieczność ochrony porządku publicznego lub moralności, włączając ochronę życia lub zdrowia ludzi, zwierząt lub roślin lub zapobieżenia poważnej szkodzie dla środowiska naturalnego, pod warunkiem że takie wyłączenie nie jest dokonane jedynie dlatego, że takie wykorzystanie jest zabronione przez prawo krajowe.

3. Członkowie mogą wyłączyć ze zdolności patentowej:

- (a) diagnostyczne, terapeutyczne i chirurgiczne metody leczenia ludzi i zwierząt;
- (b) rośliny i zwierzęta inne niż drobnoustroje i zasadniczo biologiczne procesy służące do produkcji roślin i zwierząt inne niż procesy niebiologiczne i mikrobiologiczne. Jednakże Członkowie zapewnią ochronę dla odmian roślin albo patentami albo skutecznym systemem ochrony sui generis lub też kombinacją obu. Przepisy niniejszego punktu będą poddane rewizji po upływie czterech lat od wejścia w życie Porozumienia WTO.

⁵ Dla celów niniejszego Artykułu pojęcia "element wynalazczy" i "nadający się do przemysłowego stosowania" mogą być przez Członka uznane za synonimy pojęć odpowiednio "nieoczywisty" i "użyteczny".

Artykuł 28

Przyznane prawa

1. Patent nadaje właścicielowi następujące prawa wyłączne:

- (a) jeżeli przedmiotem patentu jest produkt, prawo zakazania osobom trzecim nie mającym zgody właściciela wytwarzania, używania, oferowania do sprzedaży, sprzedawania lub importowania⁶ dla tych celów tego produktu;
- (b) jeżeli przedmiotem patentu jest proces, prawo zakazania osobom trzecim, nie mającym zgody właściciela, stosowania tego procesu, a także: używania, oferowania do

sprzedaży, sprzedawania lub importowania w tych celach przynajmniej produktu otrzymanego bezpośrednio w drodze tego procesu.

2. Właściciele patentów będą mieli także prawo do przekazania patentu lub przeniesienia patentu w drodze dziedziczenia oraz do zawierania umów licencyjnych.

6 Uprawnienie to, jak wszystkie inne przyznane na podstawie niniejszego Porozumienia dotyczące używania, sprzedaży, importu lub innej formy dystrybucji towarów podlega postanowieniom Artykułu 6.

Artykuł 29

Wymogi w stosunku do zgłaszających patent

1. Członkowie będą wymagać, aby zgłaszający o patent ujawnił wynalazek w sposób wystarczająco jasny i kompletny, tak aby specjalista z danej dziedziny mógł go wykonać oraz mogą wymagać od zgłaszającego wskazania najlepszego sposobu zastosowania wynalazku, znanego twórcy w dacie dokonania zgłoszenia lub, jeżeli zostało zastrzeżone pierwszeństwo, w dacie pierwszeństwa tego zgłoszenia.

2. Członkowie mogą wymagać od zgłaszającego o patent, aby dostarczył on informacji dotyczącej jego zgłoszeń tego wynalazku za granicą oraz udzielonych na ten wynalazek patentów.

Artykuł 30

Wyłączenia od przyznanych praw

Członkowie mogą dokonać ograniczonych wyłączeń od praw wyłącznych przyznanych patentem, pod warunkiem że takie wyłączenia nie są bezzasadnie sprzeczne z normalnym wykorzystaniem patentu i nie naruszają bezzasadnie prawne uzasadnionych interesów właściciela patentu oraz biorą pod uwagę prawnie uzasadnione interesy stron trzecich.

Artykuł 31

Inne użycie bez upoważnienia posiadacza praw

Jeżeli ustawodawstwo Członka zezwala na inne użycie⁷ przedmiotu patentu bez upoważnienia posiadacza praw, włącznie z użyciem przez rząd lub strony trzecie upoważnione przez rząd, przestrzegane będą następujące postanowienia:

(a) upoważnienie do takiego użycia będzie rozpatrywane co do zasadności w każdej indywidualnej sprawie;

(b) takie użycie będzie dozwolone jedynie wówczas, jeżeli przed takim użyciem proponowany użytkownik poczynił starania, aby uzyskać zezwolenie od posiadacza praw na rozsądnych warunkach handlowych, lecz starania takie nie przyniosły rezultatu w rozsądnym terminie. Członek może odstąpić od tego wymogu w przypadku zagrożenia bezpieczeństwa narodowego lub wystąpienia innych okoliczności nadzwyczajnej pilności lub w przypadkach publicznego użycia dla celów niehandlowych. W przypadkach zagrożenia bezpieczeństwa narodowego lub w innych warunkach nadzwyczajnej pilności posiadacz praw będzie powiadomiony w możliwie najkrótszym czasie. W przypadku publicznego użycia dla celów niehandlowych posiadacz praw będzie niezwłocznie informowany, jeśli rząd lub kontrahent bez przeprowadzenia poszukiwań patentowych wie lub ma wszelkie dające się udowodnić dane po temu, by wiedzieć, że ważny patent jest lub będzie używany przez rząd lub dla jego celów;

(c) zakres i okres takiego używania będzie ograniczony do celu, dla którego zostało wydane upoważnienie, a w przypadku technologii półprzewodnikowej będzie to wyłącznie jawne

używanie w celach niehandlowych lub dla przeciwdziałania praktykom uznanym w trybie postępowania sądowego lub administracyjnego za antykonkurencyjne;

(d) takie używanie będzie niewyłączne;

(e) takie używanie będzie nieprzenoszalne, z wyjątkiem jego przeniesienia wraz z tą częścią przedsiębiorstwa lub jego wartości, która korzysta z takiego użycia;

(f) upoważnienie do takiego używania zostanie wydane głównie w celu zaopatrywania rynku wewnętrznego Członka, który wydaje upoważnienie do używania;

(g) upoważnienie do takiego używania będzie podlegało wygaśnięciu z zachowaniem odpowiedniej ochrony prawnie uzasadnionych interesów osób upoważnionych, jeżeli i wówczas, kiedy okoliczności, które doprowadziły do jego wydania, ustaną i jest mało prawdopodobne, aby miały się powtórzyć. Właściwy organ będzie uprawniony do sprawdzenia, na podstawie umotywowanego wniosku, czy takie okoliczności nadal istnieją;

(h) w każdym przypadku posiadaczowi praw zostanie wypłacone odpowiednie do okoliczności sprawy wynagrodzenie, przy czym wzięta będzie pod uwagę wartość ekonomiczna takiego upoważnienia;

(i) prawomocność każdej decyzji dotyczącej upoważnienia do takiego używania będzie podlegała kontroli sądowej lub innej niezależnej kontroli ze strony odrębnego organu wyższej władzy w kraju będącym Członkiem;

(j) jakakolwiek decyzja dotycząca wynagrodzenia należnego w związku z takim używaniem będzie podlegała kontroli sądowej lub innej niezależnej kontroli ze strony odrębnego organu wyższej władzy w kraju będącym Członkiem;

(k) Członkowie nie są zobowiązani do stosowania warunków określonych w punktach (b) i (f), jeżeli takie używanie jest dozwolone dla przeciwdziałania praktykom uznanym w drodze postępowania sądowego lub administracyjnego za antykonkurencyjne. Potrzeba przeciwdziałania praktykom antykonkurencyjnym może być wzięta pod uwagę w takich przypadkach przy określaniu sumy wynagrodzenia. Kompetentne władze będą miały prawo odmówić odwołania upoważnienia wówczas, gdy istnieje domniemanie, że warunki, które doprowadziły do wydania takiego upoważnienia, mogą ponownie wystąpić;

(l) jeżeli upoważnienie do używania zezwala na wykorzystanie patentu (drugi patent), który nie może być stosowany bez naruszania innego patentu (pierwszy patent), będą miały zastosowanie następujące dodatkowe warunki:

(i) wynalazek zastrzeżony w drugim patencie stanowi istotny postęp techniczny o poważnym znaczeniu gospodarczym w porównaniu wynalazkiem zastrzeżonym w pierwszym patencie;

(ii) właściciel pierwszego patentu będzie miał prawo do licencji wzajemnej, na rozsądnych warunkach, dotyczącej używania wynalazku zastrzeżonego w drugim patencie;

(iii) używanie pierwszego patentu, na które zostało udzielone upoważnienie, nie może zostać przeniesione, z wyjątkiem możliwości przeniesienia wraz z drugim patentem.

7 "Inne użycie" odnosi się do użycia innego niż dozwolone na podstawie Artykułu 30.

Artykuł 32

Unieważnienie/Przepadek

Każda decyzja dotycząca unieważnienia lub przepadku patentu będzie mogła być rozpatrzona przez sąd.

Artykuł 33

Okres ochrony

Okres dostępnej ochrony nie będzie kończył się przed upływem okresu dwudziestu lat od daty zgłoszenia⁸.

8 Rozumie się, że ci Członkowie, którzy nie mają systemu pierwotnego udzielenia, mogą ustalić, że okres ochrony będzie liczony od daty dokonania zgłoszenia w systemie pierwotnego udzielenia.

Artykuł 34

Patenty na proces: Ciężar dowodu

1. Dla celów postępowania cywilnego dotyczącego naruszania praw właściciela, o których mowa w ust. 1(b) Artykułu 28, jeżeli przedmiotem patentu jest proces otrzymywania produktu, organy sądowe będą upoważnione do zażądania od pozwanego, aby udowodnił, że proces otrzymywania identycznego produktu jest różny od procesu opatentowanego. Dlatego Członkowie zapewnią, przy zaistnieniu przynajmniej jednej z następujących okoliczności, że każdy identyczny produkt, produkowany bez zgody właściciela patentu, będzie uważany, w przypadku braku dowodu przeciwnego, za otrzymany w drodze opatentowanego procesu:

(a) jeżeli produkt otrzymany w drodze opatentowanego procesu jest nowy;

(b) jeżeli istnieje poważne prawdopodobieństwo, że identyczny produkt został wytworzony w drodze danego procesu, a właściciel patentu nie był w stanie, mimo podjęcia rozsądnych wysiłków, ustalić procesu rzeczywiście zastosowanego.

2. Jakikolwiek Członek będzie mógł ustanowić, że ciężar dowodu wskazany w ust. 1 będzie spoczywał na domniemanym sprawcy naruszania jedynie wówczas, gdy spełniony jest warunek, o którym mowa w punkcie (a) lub wówczas, gdy spełniony jest warunek, o którym mowa w punkcie (b).

3. Przy wskazywaniu dowodu przeciwnego będą brane pod uwagę prawnie uzasadnione interesy pozwanych w zakresie ochrony ich tajemnic produkcyjnych i handlowych.

Sekcja 6:

Wzory masek (topografie) układów scalonych

Artykuł 35

Stosunek do Traktatu IPIC

Członkowie zgadzają się udzielać ochrony na wzory masek (topografie) układów scalonych (zwane dalej "wzorami masek") zgodnie z Artykułami od 2 do 7 (poza ust. 3 Artykułu 6), 12 i ust. 3 Artykułu 16 Traktatu o własności intelektualnej w odniesieniu do układów scalonych (IPIC) oraz dodatkowo, zgodnie z następującymi postanowieniami.

Artykuł 36

Zakres ochrony

Z zastrzeżeniem postanowień ust. 1 Artykułu 37 Członkowie uznają za bezprawne następujące działania, dokonane bez upoważnienia posiadacza praw⁹: sprzedaż lub inny sposób rozpowszechniania w celach handlowych chronionego wzoru maski, układu scalonego, w którym zawarty jest chroniony wzór maski, lub artykułu zawierającego taki układ scalony tylko tak długo, jak długo zawiera on bezprawną reprodukcję wzoru maski.

⁹ Pojęcie "posiadacz praw" w niniejszym Rozdziale ma być tak samo rozumiane, jak pojęcie "posiadający prawo" w Traktacie IPIC.

Artykuł 37

Działania nie wymagające upoważnienia posiadacza praw

1. Niezależnie od Artykułu 36 żaden Członek nie uzna za bezprawne dokonanie jakichkolwiek działań, o których mowa w niniejszym Artykule, w odniesieniu do układu scalonego zawierającego bezprawnie reprodukowany wzór maski lub jakiegokolwiek artykułu zawierającego taki układ scalony, jeżeli osoba dokonująca lub zlecająca takie działania nie wiedziała i nie miała uzasadnionych podstaw, by wiedzieć, przy nabywaniu układu scalonego lub artykułu zawierającego taki układ scalony, że zawierał on bezprawnie reprodukowany wzór maski. Członkowie zapewnią, że osoba taka, po otrzymaniu wystarczającego powiadomienia, że wzór maski był bezprawnie reprodukowany, będzie mogła dokonywać takich działań w stosunku do zgromadzonych zapasów lub towarów zamówionych przed datą powiadomienia, ale zobowiązana będzie do zapłacenia na rzecz posiadacza praw sumy odpowiadającej stosownej opłacie licencyjnej w wysokości, jaka byłaby należna na podstawie wynegocjowanej licencji dotyczącej takiego wzoru maski.
2. Warunki ustalone w punktach (a)-(k) Artykułu 31 będą stosowane odpowiednio w przypadku każdej niedobrowolnej licencji na wzór maski lub jego zastosowania przez rząd lub dla rządu bez upoważnienia posiadacza praw.

Artykuł 38

Okres ochrony

1. W krajach będących Członkami, które wymagają rejestracji jako warunku ochrony, okres ochrony wzoru maski nie będzie kończył się przed upływem 10 lat liczonych od daty dokonania zgłoszenia o rejestrację lub pierwszego użycia w celach handlowych gdziekolwiek w świecie.
2. W krajach będących Członkami, które nie wymagają rejestracji jako warunku ochrony, wzory masek będą chronione przez okres nie krótszy niż 10 lat od daty pierwszego użycia w celach handlowych gdziekolwiek w świecie.
3. Niezależnie od postanowień ust. 1 i 2, Członek może ustanowić, że ochrona wygasa 15 lat po stworzeniu wzoru maski.

Sekcja 7:

Ochrona informacji nie ujawnionej

Artykuł 39

1. Dla zapewnienia skutecznej ochrony przed nieuczciwą konkurencją, jak postanowiono w Artykule 10bis Konwencji paryskiej (1967), Członkowie będą chronić informację nieujawnioną zgodnie z ust. 2, a także dane przedstawione rządowi lub agencjom rządowym zgodnie z ust. 3.
2. Osoby fizyczne i prawne będą miały możliwość zapobiegania temu, aby informacje pozostające w sposób zgodny z prawem pod ich kontrolą nie zostały ujawnione, nabyte lub użyte bez ich zgody przez innych, w sposób sprzeczny z uczciwymi praktykami handlowymi¹⁰, tak długo, jak takie informacje:
 - (a) są poufne w tym sensie, że jako całość lub w szczególnym zestawie i zespole ich elementów nie są ogólnie znane lub łatwo dostępne dla osób z kręgów, które normalnie zajmują się tym rodzajem informacji;
 - (b) mają wartość handlową dlatego, że są poufne; i
 - (c) poddane zostały przez osobę, pod której legalną kontrolą informacje te pozostają rozsądnym, w danych okolicznościach, działaniom dla utrzymania ich poufności.

3. Członkowie wymagający jako warunku wydania zezwolenia na wprowadzenie do obrotu farmaceutyków lub produktów chemicznych przeznaczonych dla rolnictwa, w których wykorzystane są nowe jednostki chemiczne, przedstawienia niejawnych testów lub innych danych, których uzyskanie wymaga znacznego wysiłku, będą chronić takie dane przed nieuczciwym wykorzystaniem w celach handlowych. Ponadto Członkowie będą chronić takie dane przed ujawnieniem, z wyjątkiem sytuacji, gdy konieczna jest ochrona odbiorców lub chyba że podjęte zostaną kroki dla zapewnienia, że takie dane będą chronione przed nieuczciwym wykorzystaniem w celach handlowych.

10 Dla celów niniejszego postanowienia "sposób sprzeczny z uczciwymi praktykami handlowymi" będzie oznaczać co najmniej takie praktyki, jak naruszenie umowy, nadużycie zaufania i nakłanianie do naruszenia lub nadużycia, i obejmuje uzyskanie niejawnej informacji przez osoby trzecie, które wiedziały lub wykazały rażące niedbalstwo w związku z brakiem wiedzy o tym, że informacja uzyskana została przy zastosowaniu takich praktyk.

Sekcja 8:

Kontrola praktyk antykonkurencyjnych w licencjach umownych

Artykuł 40

1. Członkowie zgadzają się, że niektóre praktyki licencyjne lub warunki odnoszące się do praw własności intelektualnej, które ograniczają konkurencję, mogą mieć niekorzystny wpływ na handel i mogą hamować transfer i upowszechnianie technologii.
2. Żadne z postanowień niniejszego Porozumienia nie zabroni Członkom wskazania w ich ustawodawstwach praktyk licencyjnych lub warunków, które mogą w szczególnych przypadkach stanowić nadużycie praw własności intelektualnej, wywołujące skutki szkodliwe dla konkurencji na danym rynku. Jak postanowiono powyżej, Członek może zastosować, w sposób zgodny z innymi postanowieniami niniejszego Porozumienia, stosowne środki dla zapobieżenia lub kontroli takich praktyk, które mogą obejmować, na przykład, warunki dotyczące wyłącznego powrotnego udzielania, warunki niedopuszczające do zakwestionowania ważności i przymusowego udzielenia pakietu licencji, w świetle właściwych ustaw i przepisów tego Członka.
3. Każdy Członek podejmie na wniosek konsultacje z jakimkolwiek innym Członkiem, który ma powód, by wierzyć, że właściciel praw własności intelektualnej, który jest jego obywatelem lub ma stałą siedzibę na terytorium Członka, do którego skierowany został wniosek w sprawie konsultacji, dokonuje praktyk naruszających prawa i przepisy Członka występującego z wnioskiem w zakresie spraw, których dotyczy niniejsza Sekcja, i który to Członek życzy sobie zapewnienia zgodności z takim ustawodawstwem bez uszczerbku dla jakichkolwiek działań podjętych zgodnie z prawem ani dla pełnej swobody podjęcia ostatecznej decyzji przez każdego z Członków. Członek, do którego wniosek został skierowany, rozważy go w sposób pełny i życzliwy oraz stworzy odpowiednie możliwości dla konsultacji z Członkiem, który o nie wnioskuje, oraz będzie współpracować przez dostarczanie ogólnie dostępnych, jawnych informacji związanych z daną sprawą oraz innych informacji dostępnych Członkowi, w sposób zgodny z prawem krajowym oraz pod warunkiem zawarcia wzajemnie zadowolających porozumień dotyczących ochrony poufności przez Członka wnioskującego o konsultacje.
4. Członek, w stosunku do którego obywateli lub podmiotów mających na jego terytorium stałą siedzibę toczy się postępowanie w innym kraju będącym Członkiem, a dotyczące domniemanego naruszenia ustaw i przepisów tego Członka w zakresie spraw będących przedmiotem niniejszej Sekcji, będzie miał, na wniosek, możliwość konsultacji z tym drugim Członkiem na takich samych warunkach, jakie przewidziano w ust. 3.

CZĘŚĆ III

DOCHODZENIE I EGZEKWOWANIE PRAW WŁASNOŚCI INTELEKTUALNEJ

Sekcja 1:

Zobowiązania ogólne

Artykuł 41

1. Członkowie zapewnią dostępność procedur w zakresie dochodzenia i egzekwowania praw, określonych w niniejszej Części, na podstawie ich prawa krajowego tak, aby umożliwić skuteczne działanie przeciwko każdemu naruszeniu praw własności intelektualnej, objętych niniejszym Porozumieniem, włącznie z doraźnymi środkami dla zapobiegania naruszeniom i środkami zaradczymi dla odstraszenia od następnych naruszeń. Procedury te będą stosowane w taki sposób, aby uniknąć tworzenia barier dla handlu prowadzonego zgodnie z prawem oraz aby stworzyć zabezpieczenia przed ich nadużyciem.
2. Procedury dotyczące dochodzenia i egzekwowania praw własności intelektualnej będą słuszne i sprawiedliwe. Nie będą niepotrzebnie skomplikowane ani kosztowne, ani nie będą ustanawiały nierozsądnych terminów, ani powodowały nieuzasadnionych opóźnień.
3. Zaleca się, aby decyzje co do istoty sprawy sporządzane były w formie pisemnej i zawierały uzasadnienia. Będą one udostępniane bez zbędnej zwłoki przynajmniej stronom postępowania. Decyzje co do istoty sprawy będą oparte jedynie na dowodach, co do których strony miały możliwość się ustosunkować.
4. Strony postępowania będą miały możliwość poddania rewizji przez organ sądowy ostatecznych decyzji administracyjnych, a także przynajmniej prawnych aspektów wstępnych orzeczeń sądowych dotyczących przedmiotu sprawy w zależności od systemu prawnego Członka w odniesieniu do ważności sprawy. Jednakże nie będzie obowiązku zapewnienia możliwości poddania rewizji wyroków uniewinniających, wydanych w sprawach kryminalnych.
5. Rozumie się, że niniejsza Część nie tworzy żadnych zobowiązań do stworzenia sądowego systemu dochodzenia i egzekwowania praw własności intelektualnej odmiennego od ogólnego systemu dochodzenia i egzekwowania praw i nie narusza także możliwości dochodzenia i egzekwowania przez Członków swych praw w ogóle. Żadne z postanowień niniejszej Części nie tworzy zobowiązania, co do rozdziału środków pomiędzy dochodzenie i egzekwowanie praw własności intelektualnej i dochodzenie i egzekwowanie prawa w ogóle.

Sekcja 2:

Procedury cywilne i administracyjne oraz środki zaradcze

Artykuł 42

Procedury oparte na zasadzie słuszności i sprawiedliwości

Członkowie zapewnią posiadaczom praw¹¹ dostęp do cywilnych procedur sądowych dotyczących dochodzenia i egzekwowania praw własności intelektualnej objętych zakresem niniejszego Porozumienia. Pozwani będą mieć prawo do pisemnego powiadomienia, a powiadomienie będzie dokonane terminowo i będzie zawierało wystarczające szczegóły, włącznie ze wskazaniem podstawy roszczeń. Strony będą mogły być reprezentowane przez niezależnego adwokata, zaś procedury nie narzucą nadmiernie ciężkich wymogów, co do obowiązkowego osobistego stawiennictwa. Wszystkie strony uczestniczące w takich postępowaniach będą uprawnione do uzasadniania swych roszczeń i przedstawiania wszystkich właściwych dowodów. Procedura zapewni środki dla ustalenia i

ochrony informacji poufnych, chyba że będzie to sprzeczne z istniejącymi wymogami konstytucyjnymi.

11 Dla celów niniejszej Części pojęcie "posiadacz praw" obejmuje zrzeszenia i stowarzyszenia mające zdolność prawną do dochodzenia takich praw.

Artykuł 43

Dowody

1. Jeżeli strona przedstawiła rozsądnie dostępny dowód wystarczający do poparcia jej roszczeń i wskazała dowód odpowiedni dla uzasadnienia jej roszczeń, który znajduje się w posiadaniu strony przeciwnej, organy sądowe będą miały prawo nakazać tej stronie okazanie tego dowodu, pod warunkiem że w stosowanych przypadkach zostaną stworzone warunki zapewniające ochronę informacji poufnej.
2. W przypadkach, w których strona uczestnicząca w postępowaniu rozmyślnie i bez uzasadnionych powodów odmawia dostępu do niezbędnych informacji lub w inny sposób uchyla się od dostarczenia w rozsądnym terminie niezbędnych informacji, lub poważnie utrudnia postępowanie w sprawie dotyczącej dochodzenia praw, Członek może upoważnić organy sądowe do dokonania wstępnych i ostatecznych ustaleń, pozytywnych lub negatywnych, na podstawie dostarczonych im informacji, włącznie z zażaleniem lub twierdzeniem przedstawionym przez stronę, dla której odmowa dostępu do informacji miała negatywne skutki, z zastrzeżeniem zapewnienia stronom możliwości wysłuchania ich stanowisk co do zarzutów lub dowodów.

Artykuł 44

Zabezpieczenie roszczeń

1. Organy sądowe będą miały prawo nakazać stronie, aby zaprzestała naruszania praw, m.in. w tym celu, aby zapobiec wprowadzaniu do obrotu handlowego na obszarze ich jurysdykcji towarów importowanych, które powodują naruszenie praw własności intelektualnej, niezwłocznie po dokonaniu odprawy celnej takich towarów. Członkowie nie są zobowiązani do przyznania takiego prawa w stosunku do chronionego przedmiotu, nabytego lub zamówionego przez osobę, która nie wiedziała lub nie miała wystarczających podstaw do tego, by wiedzieć, że obrót takim przedmiotem może spowodować naruszenie praw własności intelektualnej.
2. Niezależnie od innych postanowień niniejszej Części oraz z zastrzeżeniem, że przestrzegane będą postanowienia Części II w sposób wyraźny regulujące używanie przez rządy lub osoby trzecie upoważnione przez rząd, ale bez zgody posiadacza praw, Członkowie mogą ograniczyć dostępne do zastosowania przeciw takim praktykom środki zaradcze do wypłaty wynagrodzenia, zgodnie z punktem (h) Artykułu 31. W innych przypadkach będą stosowane środki zaradcze przewidziane w niniejszej Części lub też, jeżeli środki takie są niezgodne z prawem Członka, wydawane będą deklaratoryjne orzeczenia sądowe oraz przyznawane będzie stosowne odszkodowanie.

Artykuł 45

Odszkodowania

1. Organy sądowe będą miały prawo nakazać sprawcy naruszenia, aby zapłacił posiadaczowi praw odszkodowanie, odpowiednie dla wynagrodzenia szkody, jakiej uprawniony doznał z powodu naruszenia jego praw własności intelektualnej przez sprawcę

naruszenia, który wiedział lub miał wystarczające podstawy, by wiedzieć, że zajmuje się działalnością stanowiącą naruszenie praw.

2. Organy sądowe będą miały także prawo nakazać sprawcy naruszenia, aby zwrócił posiadaczowi praw koszty, które mogą zawierać stosowne honoraria adwokackie. W uzasadnionych przypadkach Członkowie mogą upoważnić organy sądowe do wydania nakazu zwrotu zysków albo zapłaty z góry ustalonego odszkodowania, nawet jeśli osoba dokonująca naruszenia nie wiedziała lub nie miała wystarczających podstaw, by wiedzieć, że zajmuje się działalnością powodującą naruszenie.

Artykuł 46

Inne środki zaradcze

W celu stworzenia skutecznego systemu zapobiegania naruszeniom, organy sądowe będą miały prawo nakazania, aby towary, które uznają za stanowiące naruszenie, zostały usunięte, bez jakiegokolwiek odszkodowania, z obrotu handlowego w taki sposób, aby uniknąć jakiegokolwiek szkody dla posiadacza praw lub, chyba że jest to sprzeczne z istniejącymi wymogami konstytucyjnymi, aby zostały zniszczone. Organy sądowe będą miały także prawo nakazać, aby materiały i narzędzia, których głównym przeznaczeniem było wytwarzanie towarów naruszających prawa, zostały usunięte bez jakiegokolwiek odszkodowania z obrotu handlowego, aby zminimalizować ryzyko dalszych naruszeń. Przy rozpatrywaniu takich wniosków zostanie wzięta pod uwagę potrzeba zachowania proporcji pomiędzy wagą naruszenia i podjętymi środkami zaradczymi, a także interesy stron trzecich. W stosunku do towarów oznaczonych podrobionym znakiem towarowym zwykłe usunięcie znaku towarowego umieszczonego na nich bezprawnie nie będzie wystarczające, poza wyjątkowymi przypadkami, do tego aby zezwolić na dopuszczenie takich towarów do obrotu handlowego.

Artykuł 47

Prawo do informacji

Członkowie mogą postanowić, że organy sądowe będą miały prawo, jeżeli nie będzie to w dysproporcji do wagi naruszenia, nakazać sprawcy naruszenia, aby poinformował posiadacza praw o tożsamości osób trzecich związanych z produkcją i rozpowszechnianiem towarów lub usług stanowiących naruszenie oraz o ich kanałach dystrybucji.

Artykuł 48

Wynagrodzenie szkody pozwanemu

1. Organy sądowe będą miały prawo nakazać stronie, na żądanie której zostały zastosowane środki zaradcze i która nadużyła procedur egzekucyjnych, aby zapewniła stronie, wobec której niesłusznie zastosowano zakaz lub ograniczenie, odpowiednią rekompensatę za straty poniesione w wyniku takiego nadużycia. Organy sądowe będą także miały prawo nakazać stronie skarżącej, aby zwróciła pozwanemu poniesione przez niego wydatki, które mogą obejmować honorarium adwokackie.

2. Przy wykonywaniu prawa dotyczącego ochrony lub dochodzenia i egzekwowania praw własności intelektualnej Członkowie wyłącza zarówno organy publiczne, jak i urzędników ze stosowania, jedynie wobec nich odpowiednich środków zaradczych, jeżeli podejmowane w trakcie wykonywania takiego prawa działania są dokonywane lub zamierzone w dobrej wierze.

Artykuł 49

Procedury administracyjne

W zakresie, w jakim środki prawa cywilnego mogą być stosowane jako rezultat procedur administracyjnych dotyczących istoty sprawy, procedury te będą zgodne z zasadami odpowiadającymi co do swej istoty tym, jakie są ustanowione w niniejszej Sekcji.

Sekcja 3:

Środki tymczasowe

Artykuł 50

1. Organy sądowe będą miały prawo zastosować szybkie i skuteczne środki tymczasowe:
 - (a) aby zapobiec zaistnieniu przypadków naruszania jakiegokolwiek prawa własności intelektualnej, a w szczególności, aby zapobiec wprowadzeniu do obrotu handlowego na obszarze ich jurysdykcji towarów włączając w to dobra importowane bezpośrednio po odprawie celnej;
 - (b) dla zabezpieczenia odpowiednich dowodów w związku z domniemanym naruszeniem.
2. Organy sądowe będą miały prawo zastosować środki tymczasowe bez wysłuchania drugiej strony, jeżeli to właściwe, w szczególności, gdy jakakolwiek zwłoka może spowodować dla posiadacza praw szkodę nie do naprawienia lub gdy istnieje widoczne ryzyko, że dowody zostaną zniszczone.
3. Organy sądowe będą miały prawo domagania się od wnioskodawcy, aby dostarczył jakikolwiek rozsądnie dostępny dowód, aby przekonać się w wystarczającym stopniu, że wnioskodawca jest posiadaczem praw i że prawo wnioskodawcy zostało naruszone lub że naruszenie takie zagraża, a także, aby wniósł kaucję lub dokonał innego równoważnego zabezpieczenia wystarczającego dla ochrony pozwanego i zapobieżenia nadużyciu.
4. Jeżeli środki tymczasowe zostały zastosowane bez wysłuchania drugiej strony, strony dotknięte nimi będą o tym powiadomione, nie później jednak niż niezwłocznie po zastosowaniu tych środków. Rewizja obejmująca prawo strony do przedstawienia jej stanowiska będzie dokonana na żądanie pozwanego w celu podjęcia decyzji w rozsądnym okresie po powiadomieniu o podjęciu środków odnośnie do tego, czy stosowane środki powinny być zmodyfikowane, uchylone, czy utrzymane.
5. Organy, które mają zastosować środki tymczasowe, mogą domagać się od wnioskodawcy dostarczenia innych informacji, niezbędnych do identyfikacji towarów objętych tymi środkami.
6. Bez naruszenia ust. 4, środki tymczasowe podjęte na podstawie ust. 1 i 2 zostaną, na żądanie pozwanego, uchylone lub ich skuteczność w inny sposób powstrzymana, jeżeli postępowanie prowadzące do decyzji w przedmiocie sprawy nie zostanie podjęte w rozsądnym terminie określonym przez organy sądowe wprowadzające takie środki, jeżeli prawo Członka na to zezwala lub, w przypadku braku określenia takiego terminu, w terminie nie dłuższym niż 20 dni roboczych lub 31 dni kalendarzowych, zależnie od tego, który z nich jest dłuższy.
7. Jeżeli środki tymczasowe zostaną uchylone lub ustaną na skutek działania lub zaniechania wnioskodawcy lub gdy następnie ustalono, że nie było naruszenia lub zagrożenia naruszeniem prawa własności intelektualnej, organy sądowe będą miały prawo nakazać wnioskodawcy, na wniosek pozwanego, aby zapłacił pozwanemu odpowiednie odszkodowanie z tytułu jakiegokolwiek szkody spowodowanej przez środki tymczasowe.
8. W zakresie, w jakim środki tymczasowe mogą być zastosowane w wyniku postępowania administracyjnego, postępowanie to będzie zgodne z zasadami równoważnymi co do swej istoty z ustanowionymi w niniejszej Sekcji.

Sekcja 4:

Wymagania specjalne odnoszące się do środków stosowanych przy kontroli granicznej¹²

12 Jeżeli Członek zniósł praktycznie całą kontrolę ruchu towarów przez jego granicę z innym Członkiem, z którym tworzy część unii celnej, nie będzie miał obowiązku stosowania postanowień niniejszej Sekcji na tej granicy.

Artykuł 51

Wstrzymanie wydania przez władze celne

Członkowie zastosują, zgodnie z poniższymi postanowieniami, procedury¹³ dające możliwość posiadaczowi praw, który ma uzasadnione podstawy, aby przypuszczać, że może mieć miejsce import towarów oznaczonych podrabianym znakiem towarowym lub pirackich towarów naruszających prawa autorskie¹⁴, złożenia pisemnego wniosku do odpowiednich organów administracyjnych lub sądowych o wstrzymanie przez władze celne wydania takich towarów do wolnego obrotu. Członkowie mogą umożliwić złożenie takiego wniosku w stosunku do towarów, z którymi związane są inne naruszenia praw własności intelektualnej, pod warunkiem zachowania zgodności z wymaganiami niniejszej Sekcji. Członkowie mogą także ustanowić odpowiednie procedury dotyczące wstrzymania wydania przez władze celne towarów naruszających takie prawa, a przeznaczonych na eksport ze swych terytoriów.

13 Rozumie się, że nie będzie obowiązku stosowania takich procedur do importu towarów umieszczonych na rynku innego kraju przez lub za zgodą posiadacza praw lub do towarów w tranzycie.

14 Dla celów niniejszego Porozumienia:

(a) "towary oznaczone podrabianym znakiem towarowym" będą rozumiane jako towary, włącznie z opakowaniem, noszące bez upoważnienia znak towarowy, który jest identyczny ze znakiem towarowym ważnie zarejestrowanym dla takich towarów lub który nie może być odróżniony w swym zasadniczym wyglądzie od takiego znaku towarowego i który przez to narusza prawa właściciela znaku towarowego, o którym mowa, na podstawie prawa kraju importującego;

(b) "pirackie towary naruszające prawa autorskie" będą rozumiane jako towary, które są kopiami wykonanymi bez zgody posiadacza praw lub osoby należycie upoważnionej przez niego w kraju, w którym je wyprodukowano i które są wykonane bezpośrednio lub pośrednio z takiego przedmiotu, że wykonanie kopii stanowiłoby naruszenie praw autorskich lub prawa pokrewnego według prawa kraju importującego.

Artykuł 52

Wniosek

Każdy posiadacz praw wszczynający postępowanie na podstawie Artykułu 51 będzie miał obowiązek dostarczyć odpowiedni dowód, zadowolający kompetentne władze, że według prawa kraju importującego istnieje uprawdopodobnione domniemanie, że nastąpiło naruszenie jego prawa własności intelektualnej, oraz dostarczyć wystarczająco szczegółowy opis towarów dla ich łatwego rozpoznania przez władze celne. Kompetentne władze powiadomią w rozsądnym terminie wnioskodawcę, czy uwzględniły wniosek, oraz przez jaki okres władze celne będą podejmowały działania, jeżeli okres ten został przez kompetentne władze określony.

Artykuł 53

Kaucja lub równoważne zabezpieczenie

1. Kompetentne władze będą miały prawo domagać się od wnioskodawcy wniesienia kaucji lub dokonania równoważnego zabezpieczenia, wystarczającego dla ochrony pozwanego i odpowiednich władz, a także dla zapobieżenia nadużyciu. Taka kaucja lub równoważne zabezpieczenie nie mogą nadmiernie zniechęcać do korzystania z takich procedur.
2. Jeżeli zgodnie z wnioskiem złożonym na podstawie niniejszej Sekcji wydanie do wolnego obrotu towarów zawierających wzory przemysłowe, patenty, wzory masek lub nie ujawnioną informację zostało wstrzymane przez władze celne na podstawie decyzji innej niż wydana przez organy sądowe lub przez inny niezależny organ, a okres przewidziany w Artykule 55 upłynął bez udzielenia, przez należycie upoważniony organ, tymczasowego zwolnienia, a także pod warunkiem, że wszystkie inne wymogi dla importu zostały spełnione, właściciel, importer lub odbiorca takich towarów będzie uprawniony do uzyskania ich wydania po złożeniu kaucji w wysokości wystarczającej do ochrony posiadacza praw przed jakimkolwiek naruszeniem. Wpłacanie takiej kaucji nie przeszkodzi zastosowaniu jakiegokolwiek innego środka zapobiegawczego dostępnego posiadaczowi praw, co należy rozumieć w ten sposób, że kaucja zostanie wydana, jeżeli posiadacz praw nie skorzysta z przysługującego mu prawa do podjęcia działań w rozsądnym czasie.

Artykuł 54

Zawiadomienie o wstrzymaniu

Importer i wnioskodawca będą niezwłocznie powiadomieni o wstrzymaniu wydania towarów na podstawie Artykułu 51.

Artykuł 55

Okres wstrzymania

Jeżeli w okresie nie przekraczającym 10 dni roboczych od doręczenia wnioskodawcy zawiadomienia o dokonaniu wstrzymania władze celne nie zostały powiadomione, że wszczęte zostało, przez stronę inną niż pozwany, postępowanie prowadzące do wydania decyzji w przedmiocie sprawy lub że należycie upoważniony organ podjął środki tymczasowe przedłużające wstrzymanie wydania towarów, towary te zostaną wydane pod warunkiem, że wszystkie inne warunki dla importu lub eksportu zostały spełnione. W stosownych przypadkach termin ten może być przedłużony o następne 10 dni roboczych. Jeżeli wszczęte zostało postępowanie prowadzące do wydania decyzji w przedmiocie sprawy, na żądanie pozwanego nastąpi rewizja obejmująca prawo stron do przedstawienia swoich stanowisk w celu zadecydowania w rozsądnym terminie, czy środki zapobiegawcze zostaną zmodyfikowane, uchylone, czy utrzymane. Niezależnie od powyższych postanowień, jeżeli wstrzymanie wydania towarów jest dokonane lub kontynuowane na podstawie tymczasowego środka zastosowanego przez sąd, będą miały zastosowanie postanowienia ust. 6 Artykułu 50.

Artykuł 56

Wynagrodzenie szkody importerowi i właścicielowi towarów

Właściwe organy będą miały prawo nakazać wnioskodawcy, aby zapłacił importerowi, odbiorcy i właścicielowi towarów odpowiednie odszkodowanie za szkody spowodowane im przez niesłuszne zatrzymanie towarów lub przez zatrzymanie towarów wydanych na podstawie Artykułu 55.

Artykuł 57

Prawo do inspekcji i informacji

Bez uszczerbku dla ochrony informacji poufnej, Członkowie upoważnią kompetentne organy do zapewnienia posiadaczowi praw wystarczającej możliwości do przeprowadzenia inspekcji każdego towaru zatrzymanego przez władze celne, w celu uzasadnienia roszczeń posiadacza praw. Kompetentne organy będą także upoważnione do zapewnienia importerowi równoważnego prawa do inspekcji każdego takiego towaru. Jeżeli w przedmiocie sprawy dokonano pozytywnych ustaleń, Członkowie mogą upoważnić kompetentne organy do poinformowania posiadacza praw o nazwach i adresach nadawcy, importera i odbiorcy, a także o ilości towarów będących przedmiotem sprawy.

Artykuł 58

Działanie z urzędu

Jeżeli Członkowie wymagają, by kompetentne organy z własnej inicjatywy podejmowały działania polegające na wstrzymaniu wydania towarów, w stosunku do których uzyskały dowód oparty na uprawdopodobnionym domniemaniu, że prawo własności intelektualnej zostało naruszone, wówczas:

- (a) kompetentne organy mogą w każdej chwili zwrócić się do posiadacza praw o udzielenie każdej informacji, która może im pomóc w wykonaniu ich uprawnień;
- (b) importer i posiadacz praw będą niezwłocznie powiadomieni o wstrzymaniu. Jeżeli importer wniósł do kompetentnego organu odwołanie od decyzji o wstrzymaniu, wstrzymanie będzie podlegać odpowiednio warunkom ustalonym w Artykule 55;
- (c) Członkowie wyłącza organy publiczne i urzędników z odpowiedzialności za stosowanie odpowiednich środków zaradczych tylko, jeżeli podejmowane działania dokonywane są lub zamierzone w dobrej wierze.

Artykuł 59

Środki zaradcze

Bez uszczerbku dla prawa do podejmowania innych działań dostępnych posiadaczowi praw oraz z zastrzeżeniem prawa pozwanego do domagania się dokonania rewizji przez organy sądowe, kompetentne władze będą miały prawo nakazać zniszczenie lub inne rozporządzenie towarami stanowiącymi naruszenie zgodnie z zasadami ustalonymi w Artykule 46. Odnośnie do towarów oznaczonych podrabianym znakiem towarowym, władze nie zezwolą na reeksport w niezmienionym stanie towarów stanowiących naruszenie lub poddadzą je odmiennej procedurze celnej, chyba że zaistnieją wyjątkowe okoliczności.

Artykuł 60

Import de minimis

Członkowie mogą wyłączyć ze stosowania powyższych przepisów małe ilości towarów o charakterze niehandlowym, przewożone w bagażu osobistym podróżnego lub przesyłane w małych partiach.

Sekcja 5:

Procedury karne

Artykuł 61

Członkowie ustanowią procedury karne i kary, które będą stosowane przynajmniej w przypadkach umyślnego podrabiania znaku towarowego lub piractwa praw autorskich, dokonanego na skalę handlową. Dostępne środki zaradcze będą obejmowały uwięzienie albo kary pieniężne wystarczające dla odstraszenia zgodnie z wymiarem kar stosowanych za przestępstwa o odpowiadającym im ciężarze. W stosownych przypadkach, dostępne środki zaradcze będą obejmowały także konfiskatę, przepadek i zniszczenie towarów stanowiących naruszenie oraz wszelkich materiałów i narzędzi, które były głównie stosowane dla popełnienia przestępstwa. Członkowie mogą ustanowić procedury karne i kary, które będą stosowane w innych przypadkach naruszania praw własności intelektualnej, w szczególności jeżeli naruszenia dokonywane są umyślnie i na skalę handlową.

CZĘŚĆ IV

NABYCIE I UTRZYMANIE W MOCY PRAW WŁASNOŚCI INTELEKTUALNEJ ORAZ PROCEDURY SPORNE W ZAKRESIE TYCH SPRAW

Artykuł 62

1. Członkowie mogą wymagać, jako warunku nabycia lub utrzymania w mocy praw własności intelektualnej przewidzianych przepisami Sekcji 2-6 Części II niniejszego Porozumienia, zastosowania się do rozsądnych procedur i formalności. Takie procedury i formalności będą zgodne z postanowieniami niniejszego Porozumienia.
2. Jeżeli nabycie prawa własności intelektualnej uwarunkowane jest udzieleniem lub zarejestrowaniem prawa, Członkowie zapewnią, aby procedury w sprawie udzielenia lub rejestracji, z zastrzeżeniem ich zgodności z podstawowymi warunkami nabycia praw, umożliwiły udzielenie lub rejestrację takiego prawa w rozsądnym terminie tak, aby uniknąć nieuzasadnionego skrócenia okresu ochrony.
3. Artykuł 4 Konwencji paryskiej (1967) będzie stosowany odpowiednio do znaków usługowych.
4. Procedury związane z nabyciem lub utrzymaniem w mocy praw własności intelektualnej oraz, jeżeli prawo Członka takie procedury przewiduje, związane z administracyjnym unieważnieniem, oraz procedury sporne takie, jak postępowanie sprzeciwowe, o uchylenie lub o unieważnienie będą podlegać ogólnym zasadom ustanowionym w ust. 2 i 3 Artykułu 41.
5. Ostateczne decyzje administracyjne w każdym postępowaniu prowadzonym na podstawie ust. 4 będą podlegały rewizji przez organ sądowy lub quasi-sądowy. Jednakże nie będzie obowiązku stworzenia możliwości takiej rewizji decyzji, w przypadkach nieskutecznego sprzeciwu lub administracyjnego unieważnienia, pod warunkiem że podstawy takich postępowań mogą być przedmiotem postępowania w sprawie unieważnienia.

CZĘŚĆ V

ZAPOBIEGANIE SPOROM I ROZSTRZYGANIE SPORÓW

Artykuł 63

Przejrzystość

1. Ustawy i przepisy oraz ostateczne decyzje sądowe i zarządzenia administracyjne ogólnego zastosowania, wprowadzone przez Członka w przedmiocie niniejszego

Porozumienia (dostępność, zakres, nabycie, dochodzenie i zapobieganie nadużyciu praw własności intelektualnej) będą publikowane lub, jeżeli taka publikacja nie jest praktykowana, będą ogólnie dostępne w języku krajowym w taki sposób, aby rządy i posiadacze praw byli w stanie zapoznać się z nimi. Porozumienia dotyczące przedmiotu niniejszego Porozumienia, które pozostają w mocy pomiędzy rządem lub agendą rządową Członka a rządem lub agendą rządową innego Członka zostaną również opublikowane.

2. Członkowie poinformują Radę TRIPS o ustawach i przepisach, o których mowa w ust. 1, aby pomóc Radzie w dokonaniu przez nią przeglądu funkcjonowania niniejszego Porozumienia. Rada podejmie starania, aby ograniczyć ciężar, jaki Członkowie ponoszą wykonując to zobowiązanie, i może zdecydować o odstąpieniu od obowiązku informowania o takich ustawach i przepisach bezpośrednio samą Radę, jeżeli konsultacje z WIPO w sprawie ustanowienia wspólnego rejestru zawierającego te ustawy i przepisy zakończą się pomyślnie. W związku z tym Rada rozważy także jakiegokolwiek wymagane działanie dotyczące dostarczenia informacji w związku ze zobowiązaniami określonymi niniejszym Porozumieniem, a wynikające z postanowień Artykułu 6ter Konwencji paryskiej (1967).

3. Każdy Członek będzie gotów dostarczyć, w odpowiedzi na pisemny wniosek innego Członka, informacji w rodzaju omówionym w ust. 1. Członek, który ma powody, by sądzić, że konkretna decyzja sądowa lub zarządzenie administracyjne lub porozumienie dwustronne w obszarze praw własności intelektualnej narusza jego prawa wynikające z niniejszego Porozumienia, może także wnioskować na piśmie, aby umożliwiono mu dostęp lub udzielono w sposób wystarczająco szczegółowy informacji o takich konkretnych decyzjach sądowych lub zarządzeniach administracyjnych lub porozumieniach dwustronnych.

4. Żadne z postanowień ust. 1, 2 i 3 nie będzie wymagało od Członków ujawnienia poufnych informacji, które mogłyby hamować wykonywanie prawa, lub w inny sposób byłoby sprzeczne z interesem publicznym lub też mogłoby wyrządzić szkodę uzasadnionym interesom handlowym poszczególnych przedsiębiorstw publicznych lub prywatnych.

Artykuł 64

Rozstrzyganie sporów

1. Postanowienia Artykułów XXII i XXIII GATT 1994 oraz Uzgodnienia w sprawie zasad i procedur regulujących rozstrzyganie sporów, będą miały zastosowanie do konsultacji i rozstrzygania sporów z zakresu niniejszego Porozumienia, z wyjątkiem tych szczegółowo określonych w niniejszym Porozumieniu.

2. Punkty 1(b) i 1(c) Artykułu XXIII GATT 1994 nie będą miały zastosowania do rozstrzygania sporów na podstawie niniejszego Porozumienia przez okres pięciu lat od wejścia w życie Porozumienia WTO.

3. W okresie, o którym mowa w ust. 2, Rada TRIPS zbada zakres i warunki dopuszczalności zażaleń typu określonego w ust. 1(b) i 1(c) Artykułu XXIII dokonywanych zgodnie z niniejszym Porozumieniem oraz przedłoży Konferencji Ministerialnej zalecenia do zatwierdzenia. Jakakolwiek decyzja Konferencji Ministerialnej o zatwierdzeniu takich zaleceń lub przedłużeniu okresu wskazanego w ust. 2, będzie podejmowana jedynie w drodze konsensusu, a zatwierdzone zalecenia będą skuteczne w stosunku do wszystkich członków bez dalszego formalnego postępowania w sprawie zatwierdzenia.

CZĘŚĆ VI

POSTANOWIENIA PRZEJŚCIOWE

Artykuł 65

Postanowienia przejściowe

1. Z zastrzeżeniem postanowień ust. 2, 3 i 4 żaden Członek nie będzie zobowiązany do stosowania postanowień niniejszego Porozumienia przed upływem ogólnego okresu jednego roku następującego po dacie wejścia w życie Porozumienia WTO.
2. Członek - kraj rozwijający się uprawniony jest do odroczenia o następny okres czterech lat daty zastosowania, jak to określono w ust. 1, postanowień niniejszego Porozumienia, innych niż zawarte w Artykułach 3, 4 i 5.
3. Jakikolwiek inny Członek, będący w okresie transformacji z systemu gospodarki centralnie planowanej do systemu gospodarki rynkowej opartej na wolnej przedsiębiorczości i który podejmuje reformy strukturalne swego systemu własności intelektualnej i stoi wobec szczególnych problemów w zakresie przygotowania i wdrażania ustawodawstwa z dziedziny własności intelektualnej, może także skorzystać z okresu odroczenia przewidzianego w ust. 2.
4. W zakresie, w jakim Członek - kraj rozwijający się jest zobowiązany niniejszym Porozumieniem do rozciągnięcia ochrony patentowej produktu na dziedzinie techniki, które nie podlegały ochronie na jego terytorium w dniu wprowadzenia niniejszego porozumienia przez tego Członka, jak to określono w ust. 2, może odroczyć zastosowanie Sekcji 5 Części II niniejszego Porozumienia w takich dziedzinach o dodatkowy okres pięciu lat.
5. Członek korzystający z okresu przejściowego na podstawie przepisów ust. 1, 2, 3 lub 4 zapewni, że jakiegokolwiek zmiany w jego krajowych ustawach, przepisach wykonawczych i praktyce dokonane w tym okresie nie spowodują obniżenia poziomu zgodności z postanowieniami niniejszego Porozumienia.

Artykuł 66

Członkowie - kraje najmniej rozwinięte

1. Mając na uwadze szczególne potrzeby i wymagania, ograniczenia gospodarcze, administracyjne i finansowe, a także potrzebę elastyczności w zakresie tworzenia trwałej bazy technicznej, od Członków - krajów najmniej rozwiniętych nie będzie się wymagać stosowania postanowień niniejszego Porozumienia innych niż zawarte w Artykułach 3, 4 i 5 przez okres 10 lat od daty wprowadzenia w myśl ust. 1 Artykułu 65. Rada TRIPS zgodzi się na przedłużenie tego okresu na podstawie dobrze umotywowanego wniosku Członka - kraju najmniej rozwiniętego.
2. Członkowie - kraje rozwinięte stworzą zachęty dla przedsiębiorstw i instytucji na ich terytoriach w celu popierania i rozwijania transferu technologii do Członków - krajów najmniej rozwiniętych dla umożliwienia im stworzenia solidnej i trwałej bazy technicznej.

Artykuł 67

Współpraca techniczna

W celu ułatwienia wprowadzania w życie niniejszego Porozumienia Członkowie - kraje rozwinięte nawiążą, na wniosek oraz na wzajemnie uzgodnionych warunkach i w uzgodniony sposób, współpracę techniczną i finansową, korzystną dla Członków - krajów rozwijających się i najmniej rozwiniętych. Taka współpraca będzie obejmowała pomoc w przygotowaniu ustaw i przepisów dotyczących ochrony i dochodzenia praw własności intelektualnej oraz zapobiegania ich nadużywaniu, będzie także obejmowała pomoc w zakresie tworzenia lub wzmocnienia krajowych urzędów i agend odpowiednich dla tych spraw, łącznie ze szkoleniem personelu.

CZĘŚĆ VII

POSTANOWIENIA INSTYTUCJONALNE; POSTANOWIENIA KOŃCOWE

Artykuł 68

Rada Handlowych Aspektów Praw Własności Intelektualnej

Rada TRIPS będzie obserwować działanie niniejszego Porozumienia, a w szczególności wywiązywanie się Członków z zobowiązań z niego wynikających, a także stworzy Członkom możliwość konsultowania spraw związanych z handlowymi aspektami praw własności intelektualnej. Będzie ona wypełniała inne obowiązki, jakie zostaną jej powierzone przez Członków, a w szczególności będzie służyć pomocą, o jaką będzie proszona przez Członków w zakresie procedur rozstrzygania sporów. Wypełniając swe funkcje Rada TRIPS może przeprowadzać konsultacje i prosić o informacje z każdego źródła, jakie uzna za odpowiednie. Rada będzie starała się, w drodze konsultacji z WIPO, dokonać, w ciągu jednego roku od swego pierwszego spotkania, odpowiednich uzgodnień odnośnie do współpracy z organami tej Organizacji.

Artykuł 69

Współpraca międzynarodowa

Członkowie zgadzają się współpracować ze sobą w celu wyeliminowania międzynarodowego handlu towarami, które naruszają prawa własności intelektualnej. W tym celu utworzą oni i zgłoszą, w drodze notyfikacji, punkty kontaktowe w swoich krajowych organach administracji i będą gotowi dokonywać wymiany informacji o handlu towarami stanowiącymi naruszenie. Członkowie będą w szczególności popierać wymianę informacji i współpracę pomiędzy władzami celnymi w związku z handlem towarami oznaczonymi podrabianym znakiem towarowym oraz pirackimi towarami chronionymi prawem autorskim.

Artykuł 70

Ochrona istniejących przedmiotów własności intelektualnej

1. Niniejsze Porozumienie nie stwarza zobowiązań w stosunku do działań, które miały miejsce przed datą wprowadzenia Porozumienia przez Członka, którego dotyczyły.
2. Jeżeli w niniejszym Porozumieniu nie postanowiono inaczej, niniejsze Porozumienie stwarza zobowiązania w stosunku do wszystkich przedmiotów istniejących w dniu wprowadzenia niniejszego Porozumienia przez Członka, którego dotyczy i na terytorium którego są chronione w tej dacie lub które spełniają bądź spełnią w najbliższym czasie kryteria ochrony zgodnie z warunkami niniejszego Porozumienia. W odniesieniu do postanowień niniejszego ust. oraz ust. 3 i 4, zobowiązania w zakresie prawa autorskiego w stosunku do istniejących prac będą określone wyłącznie na podstawie Artykułu 18 Konwencji berneńskiej (1971), a w stosunku do praw producentów nagrań i wykonawców z istniejących nagrań - wyłącznie na podstawie Artykułu 18 Konwencji berneńskiej (1971), stosowanego na podstawie przepisów ust. 6 Artykułu 14 niniejszego Porozumienia.
3. Nie będzie istniało zobowiązanie do przywrócenia ochrony przedmiotom własności intelektualnej, które w dniu wprowadzenia niniejszego Porozumienia przez Członka, którego dotyczą, stały się dobrem powszechnym.
4. W odniesieniu do wszelkich działań podejmowanych w stosunku do określonych egzemplarzy przedmiotów zawierających przedmiot ochrony, które w świetle uregulowań legislacyjnych zgodnych z niniejszym Porozumieniem staną się naruszeniami, a które były rozpoczęte lub w związku z którymi dokonano znacznych inwestycji przed datą przyjęcia Porozumienia WTO przez Członka, każdy Członek może wprowadzić ograniczenie środków

zaradczych dostępnych posiadaczowi praw w stosunku do kontynuowania takich działań po dacie wprowadzenia Porozumienia przez Członka. Jednakże w takich przypadkach Członek zapewni przynajmniej zapłatę słusznego wynagrodzenia.

5. Członek nie jest zobowiązany do zastosowania postanowień Artykułu 11 i ust. 4 Artykułu 14 w stosunku do oryginałów lub kopii zakupionych przed datą wprowadzenia niniejszego Porozumienia przez Członka.

6. Członkowie nie będą zobowiązani stosować przepisów Artykułu 31 ani wymogu z ust. 1 Artykułu 27 stanowiących, że korzystanie z praw patentowych nie będzie podlegało dyskryminacji, ze względu na dziedzinę techniki, do używania bez upoważnienia posiadacza praw, jeżeli upoważnienie do takiego używania zostało udzielone przez rząd przed datą, kiedy niniejsze Porozumienie stało się znane.

7. W przypadku praw własności intelektualnej, których ochrona uwarunkowana jest rejestracją, zgłoszenia w celu uzyskania ochrony, będące w toku rozpatrywania w dniu wprowadzenia przez danego Członka niniejszego Porozumienia, będą mogły być uzupełnione w celu uzyskania poszerzonej ochrony, przewidzianej postanowieniami niniejszego Porozumienia. Takie zmiany nie będą obejmowały elementów nowości.

8. Jeżeli Członek nie umożliwi uzyskiwania, od dnia wejścia w życie Porozumienia WTO, ochrony patentowej dla farmaceutyków i produktów chemicznych dla rolnictwa w zakresie określonym jego zobowiązaniami wynikającymi z Artykułu 27, wówczas Członek ten:

(a) niezależnie od postanowień Części VI zapewni od daty wejścia w życie Porozumienia WTO środki, za pomocą których zgłoszenia w sprawie uzyskania patentów na takie wynalazki mogą być dokonywane;

(b) zastosuje w stosunku do takich zgłoszeń, od daty wprowadzenia niniejszego Porozumienia, kryteria zdolności patentowej ustalone w niniejszym Porozumieniu tak, jak gdyby te kryteria były stosowane w dacie dokonania zgłoszenia na terytorium tego Członka lub, jeżeli można skorzystać z pierwszeństwa i pierwszeństwo jest zastrzeżone, w dacie pierwszeństwa zgłoszenia; oraz

(c) zapewni ochronę patentową zgodnie z niniejszym Porozumieniem od udzielenia patentu i na pozostały okres ważności patentu, liczony od daty dokonania zgłoszenia, zgodnie z Artykułem 33 niniejszego Porozumienia, dla tych zgłoszeń, które spełniają kryteria ochrony omówione w punkcie (b).

9. Jeżeli przedmiotem zgłoszenia patentowego w kraju będącym Członkiem, na podstawie ust. 8(a) jest produkt, wyłączne prawa marketingu przyznane, niezależnie od postanowień Części VI powyżej, na okres pięciu lat od uzyskania zgody na wprowadzenie na rynek w tym kraju będącym Członkiem lub do czasu udzielenia patentu na produkt bądź odmowy jego udzielenia w kraju będącym Członkiem, zależnie od tego, który okres jest krótszy, pod warunkiem że po wejściu w życie Porozumienia WTO zgłoszenie patentowe zostało dokonane i patent został udzielony dla tego produktu w innym kraju będącym Członkiem i zgoda na wprowadzenie na rynek została uzyskana w takim innym kraju będącym Członkiem.

Artykuł 71

Przegląd i zmiana

1. Rada TRIPS dokona oceny stosowania niniejszego Porozumienia po upływie okresu przejściowego, o którym mowa w ust. 2 Artykułu 65. Uwzględniając doświadczenia uzyskane z jego stosowania, Rada dokona jego przeglądu po dwóch latach od tej daty, a później w identycznych odstępach czasu. Rada może także dokonywać przeglądów w związku z nowymi wydarzeniami, które mogłyby uzasadniać dokonanie zmian lub uzupełnień niniejszego Porozumienia.

2. Zmiany służące jedynie celowi dostosowania do wyższych poziomów ochrony praw własności intelektualnej, uzyskanych i pozostających w mocy na podstawie innych porozumień wielostronnych i przyjęte na podstawie tych porozumień przez wszystkich

Członków WTO, mogą być przedstawione Konferencji Ministerialnej celem podjęcia działań zgodnie z ust. 6 Artykułu X Porozumienia WTO, na podstawie osiągniętych drogą konsensusu propozycji Rady TRIPS.

Artykuł 72

Zastrzeżenia

Nie można dokonać zastrzeżeń w stosunku do jakichkolwiek postanowień niniejszego Porozumienia bez zgody innych Członków.

Artykuł 73

Wyjątki spowodowane względami bezpieczeństwa

Żadne z postanowień niniejszego Porozumienia nie będzie tak interpretowane, aby:

- (a) wymagać od któregokolwiek Członka dostarczenia informacji, których ujawnienie będzie uważał za sprzeczne z jego podstawowymi interesami bezpieczeństwa; lub
- (b) uniemożliwić podjęcie przez któregokolwiek Członka takich działań, jakie uważa on za niezbędne dla ochrony jego podstawowych interesów bezpieczeństwa
 - (i) odnoszących się do materiałów rozszczepialnych lub materiałów, z których są one uzyskiwane;
 - (ii) odnoszących się do przewozu broni, amunicji i sprzętu bojowego, a także do przewozu innych towarów i materiałów dostarczanych bezpośrednio lub pośrednio dla celów zaopatrzenia zakładów wojskowych;
 - (iii) podjętych w czasie wojny lub innego zagrożenia w stosunkach międzynarodowych; lub
- (c) uniemożliwić podjęcie przez któregokolwiek Członka jakiegokolwiek działania dla wykonania jego zobowiązań wynikających z Karty Narodów Zjednoczonych, mającego na celu utrzymanie międzynarodowego pokoju i bezpieczeństwa.

ZAŁĄCZNIK nr 2

POROZUMIENIE W SPRAWIE REGUŁ POCHODZENIA

Członkowie,

Biorąc pod uwagę, że 20 września 1986 roku Ministrowie uzgodnili, iż Runda Urugwajska wielostronnych negocjacji handlowych będzie miała na celu "doprowadzić do dalszej liberalizacji i rozszerzenia światowego handlu", "wzmocnić rolę GATT" oraz "zwiększyć zdolność systemu GATT do reagowania na zmieniające się międzynarodowe środowisko ekonomiczne";

Pragnąc popierać cele GATT 1994;

Uznając, iż jasne i możliwe do przewidzenia reguły pochodzenia oraz ich stosowanie ułatwiają przepływ strumienia handlu międzynarodowego;

Pragnąc zapewnić, aby reguły pochodzenia jako takie nie stanowiły zbędnych barier handlowych;

Pragnąc zapewnić, aby reguły pochodzenia nie niweczyły lub też nie naruszały praw Członków wynikających z GATT 1994;

Uznając za pożądane zapewnienie przejrzystości ustaw, przepisów oraz praktyk odnoszących się do reguł pochodzenia;

Pragnąc zapewnić, aby reguły pochodzenia były ustalane i stosowane w sposób bezstronny, przejrzysty, przewidywalny, spójny oraz neutralny;

Uznając istnienie mechanizmu konsultacji oraz procedur szybkiego, efektywnego i sprawiedliwego rozwiązywania sporów wynikających z niniejszego Porozumienia;

Pragnąc zharmonizować oraz uczynić jasnymi reguły pochodzenia;

Uzgadniają niniejszym co, następuje:

CZĘŚĆ I

DEFINICJE I ZAKRES

Artykuł 1

Reguły pochodzenia

1. Dla celów Części od I do IV niniejszego Porozumienia reguły pochodzenia definiuje się jako te ustawy, przepisy i ustalenia administracyjne ogólnego zastosowania, które stosowane są przez jakiegokolwiek Członka w celu określenia kraju pochodzenia towarów, pod warunkiem że reguły pochodzenia nie odnoszą się do umownych lub autonomicznych systemów handlowych, które przyznają preferencje taryfowe wykraczające poza zakres stosowania ust. 1 Artykułu I GATT 1994.

2. Reguły pochodzenia, o których mowa w ust. 1, będą obejmować wszystkie reguły pochodzenia stosowane w niepreferencyjnych instrumentach polityki handlowej, takich jak: klauzula najwyższego uprzywilejowania wynikająca z Artykułów I, II, III, XI i XIII GATT 1994; cła antydumpingowe i wyrównawcze na podstawie Artykułu VI GATT 1994; środki ochronne na podstawie Artykułu XIX GATT 1994; wymogi oznaczania pochodzenia wynikające z Artykułu IX GATT 1994 oraz jakiegokolwiek dyskryminacyjne ograniczenia ilościowe lub kontyngenty taryfowe. Obejmą one także reguły pochodzenia stosowane dla zakupów rządowych oraz statystyk handlowych¹.

¹ Rozumie się, że postanowienie to nie narusza ustaleń dokonanych w celu zdefiniowania "przemysłu krajowego" i "podobnych produktów przemysłu krajowego" lub podobnych określeń gdziekolwiek są one stosowane.

CZĘŚĆ II

DYSCYPLINY RZĄDZĄCE STOSOWANIEM REGUŁ POCHODZENIA

Artykuł 2

Dyscypliny podczas okresu przejściowego

Do momentu zakończenia programu prac nad harmonizacją reguł pochodzenia, o którym mowa w Części IV, Członkowie zapewnią, aby:

(a) przy podejmowaniu ustaleń administracyjnych ogólnego zastosowania zawarte w nich wymogi, które należy spełnić, były jasno określone. W szczególności:

- (i) w przypadkach, w których stosuje się kryterium zmiany klasyfikacji taryfowej, taka reguła pochodzenia oraz jakkolwiek wyjątek od tej reguły muszą w jasny sposób określać podpozycje lub pozycje nomenklatury taryfowej, do których dana reguła nawiązuje;
- (ii) w przypadkach, w których stosuje się kryterium udziału procentowego ad valorem, sposób obliczenia tego procentu także będzie wskazany w regułach pochodzenia;
- (iii) w przypadkach, w których przewiduje się kryterium procesu wytwarzania lub przetworzenia, proces nadający towarowi status towaru pochodzącego powinien być dokładnie określony;
- (b) niezależnie od środka lub instrumentu polityki handlowej, z którymi są powiązane, ich reguły pochodzenia nie były bezpośrednio lub pośrednio stosowane jako instrumenty realizacji celów handlowych;
- (c) reguły pochodzenia jako takie nie powodowały skutków o charakterze ograniczającym, wypaczającym lub zakłócającym handel międzynarodowy. Nie będą one stawiały nadmiernie surowych wymogów lub wymagały spełnienia warunków nie związanych z wytwarzaniem lub przetworzeniem jako warunków wstępnych dla określenia kraju pochodzenia. Jednakże koszty nie związane bezpośrednio z wytwarzaniem lub przetworzeniem mogą zostać uwzględnione w celach stosowania kryterium udziału procentowego ad valorem zgodnego z podpunktem (a) powyżej;
- (d) reguły pochodzenia, które stosują wobec importu i eksportu nie były bardziej surowe, aniżeli reguły pochodzenia stosowane przez nich w celu określenia, czy dany towar jest pochodzenia krajowego oraz, aby nie wprowadzały dyskryminacji pomiędzy innymi Członkami, niezależnie od przynależności producentów danego towaru²;
- (e) ich reguły pochodzenia były stosowane w sposób spójny, jednolity, bezstronny oraz racjonalny;
- (f) ich reguły pochodzenia opierały się na kryteriach pozytywnych. Reguły pochodzenia, określające to, co nie stanowi o pochodzeniu (kryteria negatywne), są dopuszczalne bądź jako część objaśnienia kryterium pozytywnego bądź też w indywidualnych przypadkach, w których pozytywne określenie pochodzenia nie jest konieczne;
- (g) ich ustawy, przepisy, decyzje sądowe oraz zarządzenia administracyjne ogólnego zastosowania odnoszące się do reguł pochodzenia były publikowane tak, jak gdyby podlegały oraz odpowiadały postanowieniom ust. 1 Artykułu X GATT 1994;
- (h) udzielane przez nich na wniosek eksportera, importera lub jakiegokolwiek innej osoby mającej dający się uzasadnić powód, ustalenia pochodzenia były wydawane możliwie w najkrótszym terminie, jednakże nie później, niż w przeciągu 150 dni³ od złożenia wniosku o takie ustalenie pod warunkiem, że przedłożone zostały wszystkie niezbędne elementy. Wnioski o takie ustalenia będą przyjmowane przed rozpoczęciem handlu jednostronnym towarem, a także mogą być przyjmowane w dowolnym późniejszym czasie. Ustalenia takie będą ważne przez trzy lata pod warunkiem, że fakty i warunki, łącznie z regułami pochodzenia, zgodnie z którymi zostały wydane, będą porównywalne. Pod warunkiem że zainteresowane strony zostaną poinformowane z wyprzedzeniem, ustalenia takie przestaną być ważne, gdy podjęta zostanie decyzja sprzeczna z ustaleniem w trakcie przeglądu, o którym mowa w podpunkcie (j). Takie ustalenie będzie dostępne publicznie pod warunkiem spełnienia postanowień podpunktu (k);
- (i) podczas wprowadzania zmian do stosowanych przez nich reguł pochodzenia lub wprowadzania nowych reguł pochodzenia nie będą stosować takich zmian retroaktywnie jak to zdefiniowano i bez naruszania ich ustaw lub przepisów;
- (j) jakiegokolwiek postępowanie administracyjne, jakie podejmują w związku z ustalaniem pochodzenia, mogło być szybko poddane przeglądowi sądowemu lub przez trybunały arbitrażowe lub administracyjne bądź w drodze procedur niezależnych od władz ustalających pochodzenie, który może doprowadzić do modyfikacji lub zmiany ustalenia;
- (k) wszystkie informacje z natury swej poufne lub też dostarczane jako poufne w celu zastosowania reguł pochodzenia były traktowane jako ściśle poufne przez odnośne władze, które nie ujawnią ich bez wyraźnego pozwolenia osoby lub rządu dostarczającego taką

informację, z wyjątkiem sytuacji, w których może być wymagane ich ujawnienie dla celów postępowania sądowego.

2 W odniesieniu do reguł pochodzenia mających zastosowanie przy zakupach publicznych, postanowienie niniejsze nie nakłada dodatkowych zobowiązań w stosunku do tych, które zostały już przyjęte przez Członków w ramach GATT 1994.

3 W stosunku do wniosków przedłożonych w ciągu pierwszego roku od chwili wejścia w życie Porozumienia WTO od Członków będzie wymagane wydawanie takich ocen jedynie w możliwie najkrótszym terminie.

Artykuł 3

Dyscypliny po okresie przejściowym

Biorąc pod uwagę cel, który wszyscy Członkowie pragną osiągnąć w wyniku programu prac harmonizacyjnych, o którym mowa w Części IV, czyli ustanowienie zharmonizowanych reguł pochodzenia, Członkowie zapewnią po wprowadzeniu w życie rezultatów programu prac harmonizacyjnych, aby:

- (a) reguły pochodzenia stosowane były w sposób jednakowy dla wszystkich celów zgodnie z Artykułem 1;
- (b) na podstawie stosowanych przez nich reguł pochodzenia krajem, określanym jako źródło pochodzenia danego towaru był albo kraj, w którym towar ten został całkowicie uzyskany, albo też, kiedy więcej niż jeden kraj jest zaangażowany w produkcję tego towaru, kraj, w którym dokonano jego ostatniego istotnego przetworzenia;
- (c) reguły pochodzenia stosowane przez nich do importu i eksportu nie były bardziej surowe, aniżeli reguły pochodzenia stosowane przez nich w celu określenia, czy dany towar jest pochodzenia krajowego, oraz aby nie wprowadzały dyskryminacji między innymi Członkami niezależnie od przynależności producentów danego towaru;
- (d) ich reguły pochodzenia były stosowane w sposób spójny, jednolity, bezstronny oraz racjonalny;
- (e) ich ustawy, przepisy, decyzje sądowe oraz zarządzenia administracyjne ogólnego zastosowania odnoszące się do reguł pochodzenia były publikowane tak, jak gdyby podlegały oraz odpowiadały postanowieniom ust. 1 Artykułu X GATT 1994;
- (f) udzielane przez nich, na wniosek eksportera, importera lub jakiegokolwiek innej osoby mającej dający się uzasadnić powód, ustalenia pochodzenia były wydawane możliwie w jak najkrótszym terminie, jednakże nie później niż w ciągu 150 dni od złożenia wniosku o takie ustalenie, pod warunkiem że przedłożone zostały wszystkie niezbędne elementy. Wnioski o takie ustalenia będą przyjmowane przed rozpoczęciem handlu odnośnym towarem, a także mogą być przyjmowane w dowolnym późniejszym czasie. Ustalenia takie będą ważne przez trzy lata pod warunkiem, że fakty i warunki, łącznie z regułami pochodzenia, zgodnie z którymi zostały wydane, będą porównywalne. Pod warunkiem że zainteresowane strony zostaną poinformowane z wyprzedzeniem, ustalenia takie przestaną być ważne, gdy podjęta zostanie decyzja sprzeczna z ustaleniem w trakcie przeglądu, o którym mowa w podpunkcie (h). Takie ustalenie będzie dostępne publicznie pod warunkiem spełnienia postanowień podpunktu (i);
- (g) podczas wprowadzania zmian do stosowanych przez nich reguł pochodzenia lub wprowadzania nowych reguł pochodzenia nie będą stosować takich zmian retroaktywnie, jak to zdefiniowano i bez naruszania ich ustaw i przepisów;
- (h) jakkolwiek postępowanie administracyjne, jakie podejmują w związku z ustaleniem pochodzenia mogło być szybko poddane przeglądowi sądowemu lub przez trybunały arbitrażowe lub administracyjne bądź w drodze procedur niezależnych od władz ustalających pochodzenia, który może doprowadzić do modyfikacji lub zmiany ustalenia;
- (i) wszystkie informacje z natury swej poufne lub też dostarczane jako poufne w celu zastosowania reguł pochodzenia były traktowane jako ściśle poufne przez odnośne władze,

które nie ujawnią ich bez wyraźnego pozwolenia osoby lub rządu dostarczającego taką informację, z wyjątkiem sytuacji, w których może być wymagane ich ujawnienie dla celów postępowania sądowego.

CZĘŚĆ III

POSTANOWIENIA PROCEDURALNE DOTYCZĄCE NOTYFIKACJI, PRZEGLĄDU, KONSULTACJI ORAZ ROZSTRZYGANIA SPORÓW

Artykuł 4

Instytucje

1. Niniejszym ustanawia się Komitet Reguł Pochodzenia (zwany w niniejszym Porozumieniu "Komitetem") złożony z przedstawicieli każdego z Członków. Komitet dokona wyboru swojego Przewodniczącego i będzie zbierał się w razie konieczności, jednakże nie rzadziej niż raz w roku, w celu stworzenia Członkom możliwości przeprowadzenia konsultacji w sprawach odnoszących się do funkcjonowania postanowień Części I, II, III i IV lub do wsparcia celów wymienionych w tych Częściach, a także w celu wykonania zadań nałożonych nań na podstawie niniejszego Porozumienia przez Radę Handlu Towarami. Tam, gdzie jest to właściwe, Komitet będzie zasięgał informacji i rady od Komitetu Technicznego, o którym mowa w ust. 2, w kwestiach związanych z niniejszym Porozumieniem. Komitet może również zażądać od Komitetu Technicznego przeprowadzenia takich prac, jakie uzna za stosowne dla wsparcia wyżej wymienionych celów niniejszego Porozumienia. Sekretariat WTO będzie działał jako Sekretariat Komitetu.
2. Ustanowiony zostanie Komitet Techniczny do spraw Reguł Pochodzenia (zwany w niniejszym Porozumieniu "Komitetem Technicznym") pod auspicjami Rady Współpracy Celnej (CCC), zgodnie z postanowieniami Załącznika I. Komitet Techniczny będzie wykonywać zadania techniczne, przewidzianą w Części IV i zalecaną w Załączniku I. Tam, gdzie jest to właściwe, Komitet Techniczny będzie zasięgał informacji i rady od Komitetu w kwestiach związanych z niniejszym Porozumieniem. Komitet Techniczny może również zażądać od Komitetu przeprowadzenia takich prac, jakie uzna za stosowne dla wsparcia wyżej wymienionych celów niniejszego Porozumienia. Sekretariat CCC będzie działał jako sekretariat Komitetu Technicznego.

Artykuł 5

Informacja i procedury dotyczące modyfikacji oraz wprowadzania w życie nowych reguł pochodzenia

1. Każdy Członek w ciągu 90 dni od momentu wejścia w życie dla niego Porozumienia WTO dostarczy do Sekretariatu WTO swoje reguły pochodzenia, decyzje sądowe oraz zarządzenia administracyjne ogólnego zastosowania odnoszące się do reguł pochodzenia, obowiązujące w tym dniu. Jeżeli wskutek przeoczenia jakaś reguła pochodzenia nie zostanie dostarczona, dany Członek dostarczy ją niezwłocznie po tym, jak ten fakt stanie się znany. Wykazy informacji otrzymanych i dostępnych w Sekretariacie będą rozsyłane Członkom przez Sekretariat.
2. W trakcie okresu, o którym mowa w Artykule 2, członkowie, którzy będą wprowadzać modyfikacje inne niż modyfikacje de minimis w swoich regułach pochodzenia lub też będą wprowadzać nowe reguły pochodzenia zawierające, dla celów niniejszego Artykułu, jakąkolwiek regułę pochodzenia, o której mowa w ust. 1, a która nie została dostarczona do Sekretariatu, opublikują obwieszczenie o tym najpóźniej na 60 dni przed wejściem w życie zmodyfikowanej lub nowej reguły pochodzenia w sposób umożliwiający zainteresowanym stronom zapoznanie się z zamiarem zmodyfikowania lub wprowadzenia

nowej reguły pochodzenia, chyba że wyjątkowe okoliczności zaistniały lub grożą zaistnieniem dla Członka. W takich wyjątkowych przypadkach Członek opublikuje zmodyfikowaną lub nową regułę w możliwie najkrótszym terminie.

Artykuł 6

Przegląd

1. Komitet co roku będzie poddawał przeglądowi realizację i funkcjonowanie Części II i Części III niniejszego Porozumienia biorąc pod uwagę jego cele. Komitet będzie co roku powiadamiać Radę Handlu Towarami o wydarzeniach w trakcie okresu objętego takimi przeglądami.
2. Komitet będzie dokonywać przeglądu postanowień Części I, II i III oraz proponować poprawki niezbędne dla odzwierciedlenia rezultatów programu prac harmonizacyjnych.
3. Komitet, we współpracy z Komitetem Technicznym, ustanowi mechanizm proponowania i rozpatrywania poprawek do rezultatów programu prac harmonizacyjnych biorąc pod uwagę cele i zasady ustanowione w Artykule 9. Może to obejmować przypadki, w których reguły powinny stać się bardziej skuteczne lub będą wymagały aktualizacji w celu uwzględnienia nowych procesów produkcyjnych wywołanych jakimikolwiek zmianami technologicznymi.

Artykuł 7

Konsultacje

Do niniejszego Porozumienia mają zastosowanie postanowienia Artykułu XXII GATT 1994 w wersji opracowanej i stosowanej w Uzgodnieniu w sprawie zasad i procedur regulujących rozstrzygnięcie sporów.

Artykuł 8

Rozstrzygnięcie sporów

Do niniejszego Porozumienia mają zastosowanie postanowienia Artykułu XXIII GATT 1994 w wersji opracowanej i stosowanej w Uzgodnieniu w sprawie zasad i procedur regulujących rozstrzygnięcie sporów.

CZĘŚĆ IV

HARMONIZACJA REGUŁ POCHODZENIA

Artykuł 9

Cele i zasady

1. W celu harmonizacji reguł pochodzenia oraz, m.in., zapewnienia większej pewności w prowadzeniu handlu światowego, Konferencja Ministerialna podejmie we współdziałaniu z CCC program prac, o którym mowa poniżej, na następujących zasadach:
 - (a) reguły pochodzenia powinny być stosowane w sposób jednakowy dla wszystkich celów zgodnie z ustaleniami Artykułu 1;
 - (b) reguły pochodzenia powinny określać, iż krajem określonym jako kraj pochodzenia danego towaru będzie kraj, w którym towar ten został całkowicie uzyskany lub też w przypadku, kiedy więcej niż jeden kraj jest zaangażowany w produkcję tego towaru, kraj, w którym dokonano jego ostatniego istotnego przetworzenia;
 - (c) reguły pochodzenia powinny być obiektywne, zrozumiałe i przewidywalne;

- (d) niezależnie od środka lub instrumentu, z którym wiążą się reguły pochodzenia, nie będą one bezpośrednio lub pośrednio stosowane jako instrumenty osiągania celów handlowych. Nie powinny one powodować skutków o charakterze ograniczającym, wypaczającym lub zakłócającym handel międzynarodowy. Nie powinny stawiać nadmiernie surowych wymogów lub wymagać spełnienia warunków nie związanych z produkcją lub przetwarzaniem jako warunków niezbędnych dla określenia kraju pochodzenia. Jednakże koszty nie związane bezpośrednio z produkcją lub przetwarzaniem mogą zostać uwzględnione w celach zastosowania kryterium udziału procentowego ad valorem;
- (e) reguły pochodzenia powinny być stosowane w sposób konsekwentny, jednolity, bezstronny oraz rozsądny;
- (f) reguły pochodzenia powinny być spójne;
- (g) reguły pochodzenia powinny opierać się na kryterium pozytywnym. Kryteria negatywne mogą być stosowane w celu wyjaśnienia kryterium pozytywnego.

Program prac

2. (a) Program prac rozpocznie się w możliwie najkrótszym terminie od wejścia w życie Porozumienia WTO i zostanie zakończony w ciągu trzech lat od jego rozpoczęcia.
- (b) Komitet oraz Komitet Techniczny, o których mowa w Artykule 4, będą organami właściwymi dla prowadzenia tych prac.
- (c) W celu dostarczenia przez CCC szczegółowych informacji Komitet wystąpi do Komitetu Technicznego, aby ten przedstawił swoje interpretacje i opinie wynikające z prac, o których mowa poniżej w oparciu o zasady wymienione w ust. 1. W celu zapewnienia terminowego zakończenia programu prac nad harmonizacją reguł pochodzenia prace takie będą prowadzone na bazie grup towarowych tak, jak są one przedstawione w poszczególnych działach lub sekcjach nomenklatury zharmonizowanego systemu (HS).
- (i) Całkowite uzyskanie oraz minimalne operacje lub procesy
Komitet Techniczny opracuje zharmonizowane definicje:
- towarów, które mają być uznawane za całkowicie uzyskane w jednym kraju. Prace w tym zakresie powinny być w miarę możliwości jak najbardziej szczegółowe;
 - minimalnych operacji lub procesów, które same w sobie nie nadają danemu towarowi statusu towaru pochodzącego.
- Wyniki tych prac zostaną przedstawione Komitetowi w ciągu trzech miesięcy od momentu otrzymania od Komitetu stosownego wniosku.
- (ii) Istotne przetworzenie - zmiana klasyfikacji taryfowej
- Przy opracowywaniu reguł pochodzenia dla poszczególnych towarów lub grup towarowych Komitet Techniczny rozpatrzy i wypracuje, na bazie kryterium istotnego przetworzenia, sposób zastosowania zasady zmiany podpozycji lub pozycji taryfowej oraz, w razie konieczności, zasadę minimalnej zmiany w nomenklaturze, która będzie spełniać to kryterium.
 - Komitet Techniczny dokona podziału powyższej pracy stosując kryterium produktu, biorąc pod uwagę rozdziały i sekcje nomenklatury HS, tak aby dostarczać Komitetowi wyniki swojej pracy przynajmniej raz na kwartał. Komitet Techniczny zakończy wyżej wymienione prace w przeciągu roku i trzech miesięcy od momentu otrzymania stosownego wniosku Komitetu.
- (iii) Istotne przetworzenie - kryteria dodatkowe
- Po zakończeniu prac, o których mowa w podpunkcie (ii), dla każdej grupy produktów lub indywidualnej kategorii produktów, dla których wyłączenie zastosowania nomenklatury HS nie pozwala na sformułowanie zasady istotnego przetworzenia, Komitet Techniczny:
- rozpatrzy i wypracuje, na bazie kryterium istotnego przetworzenia, zastosowanie, w sposób uzupełniający lub wyłączny, innych wymogów, włączając w to kryterium udziału procentowego ad valorem⁴, albo kryterium wytworzenia lub przetworzenia⁵, przy opracowywaniu reguł pochodzenia dla poszczególnych produktów lub grup produktów;
 - może przedstawić wyjaśnienia dla swoich propozycji,

- dokona podziału powyższej pracy stosując kryterium produktu biorąc pod uwagę działy i sekcje nomenklatury HS tak, aby dostarczać Komitetowi wyniki swojej pracy przynajmniej raz na kwartał. Komitet Techniczny zakończy wyżej wymienione prace w ciągu dwóch lat i trzech miesięcy od momentu otrzymania stosownego wniosku Komitetu.

Rola Komitetu

3. Na bazie zasad wymienionych w ust. 1:

- (a) Komitet będzie okresowo rozpatrywał interpretacje i opinie Komitetu Technicznego zgodnie z ramami czasowymi, o których mowa w podpunktach (i), (ii) i (iii) ust. 2(c), w celu akceptacji tych interpretacji i opinii. Komitet może wnioskować, aby Komitet Techniczny dokonał poprawek lub szerzej opracował wyniki swoich prac albo wypracował nowe podejście. W celu zapewnienia pomocy Komitetowi Technicznemu Komitet powinien przedstawić przyczyny złożenia takiego wniosku o przeprowadzenie dodatkowej pracy oraz, tam gdzie jest to właściwe, zasugerować alternatywne podejście;
- (b) po zakończeniu wszystkich prac wymienionych w podpunktach (i), (ii) i (iii) ust. 2(c), Komitet rozpatrzy ich wyniki pod kątem ich ogólnej spójności.

Rezultaty programu prac harmonizacyjnych i dalsze prace

4. Konferencja Ministerialna opracuje wyniki prac harmonizacyjnych w formie załącznika, który będzie stanowić integralną część niniejszego Porozumienia⁶. Konferencja Ministerialna określi ramy czasowe dla wejścia w życie tego załącznika.

4Jeżeli będzie stosowane kryterium udziału procentowego ad valorem, metoda obliczania tego udziału będzie wskazana w regułach pochodzenia.

5Jeżeli będzie stosowane kryterium wytworzenia lub przetworzenia, działania nadające danemu towarowi status towaru pochodzącego będą dokładnie określone.

6Równocześnie rozpatrzone zostaną ustalenia dotyczące rozstrzygnięcia sporów związanych z klasyfikacją celną.

ZAŁĄCZNIK I

KOMITET TECHNICZNY REGUŁ POCHODZENIA

Zadania

1. Zadania bieżące Komitetu Technicznego będą obejmować:

- (a) analizę, na wniosek któregośkolwiek członka Komitetu Technicznego, specyficznych problemów technicznych wynikających z bieżącego stosowania reguł pochodzenia przez Członków oraz doradcze opiniowanie odpowiednich rozwiązań opartych na przedstawionych faktach;
- (b) dostarczanie informacji oraz doradztwo w jakichkolwiek sprawach dotyczących określenia pochodzenia towarów na wniosek któregośkolwiek z Członków lub Komitetu;
- (c) przygotowywanie oraz dystrybucja okresowych raportów dotyczących technicznych aspektów funkcjonowania i statusu niniejszego Porozumienia; oraz
- (d) coroczne przeglądy technicznych aspektów realizacji i funkcjonowania Części II i III.

2. Komitet Techniczny będzie wypełniać inne zadania, o wykonanie których może do niego wystąpić Komitet.

3. Komitet Techniczny będzie dążyć do zakończenia swoich prac dotyczących konkretnych spraw, w szczególności takich, które zlecił mu Członkowie lub Komitet, w możliwie krótkim czasie.

Zasady reprezentacji

4. Każdy Członek ma prawo być reprezentowany w Komitecie Technicznym. Każdy z Członków może mianować jednego delegata oraz jednego lub więcej zastępców jako swoich przedstawicieli w Komitecie Technicznym. Taki Członek reprezentowany w ten sposób w Komitecie Technicznym będzie zwany dalej "członkiem" Komitetu Technicznego. Na posiedzeniach Komitetu Technicznego przedstawiciele członków Komitetu Technicznego mogą wspierać doradcy. Sekretariat WTO może również uczestniczyć w takich posiedzeniach w charakterze obserwatora.
5. Członkowie CCC nie będący Członkami WTO mogą być reprezentowani na spotkaniach Komitetu Technicznego przez jednego delegata oraz jednego lub więcej zastępców. Przedstawiciele ci będą uczestniczyli w spotkaniach Komitetu Technicznego w charakterze obserwatorów.
6. Sekretarz Generalny CCC (zwany w niniejszym Załączniku Sekretarzem Generalnym) może, pod warunkiem zgody Przewodniczącego Komitetu Technicznego, zaprosić na posiedzenia Komitetu Technicznego w charakterze obserwatorów przedstawicieli rządów, które nie są ani Członkami WTO ani też członkami CCC, a także przedstawicieli międzynarodowych organizacji rządowych i handlowych.
7. Nominacje delegatów, zastępców oraz doradców na posiedzenia Komitetu Technicznego będą przekazywane Sekretarzowi Generalnemu.

Posiedzenia

8. Komitet Techniczny będzie się zbierać w razie konieczności, jednakże nie rzadziej niż raz w roku.

Procedura

9. Komitet Techniczny wybierze swojego Przewodniczącego oraz uchwali swoją procedurę.

ZAŁĄCZNIK II

WSPÓLNA DEKLARACJA W SPRAWIE PREFERENCYJNYCH REGUŁ POCHODZENIA

1. Przyznając, iż niektórzy Członkowie stosują preferencyjne reguły pochodzenia, różne od niepreferencyjnych reguł pochodzenia, Członkowie niniejszym uzgadniają, co następuje.
2. Dla celów niniejszej Wspólnej Deklaracji preferencyjne reguły pochodzenia oznaczają ustawy, przepisy i ustalenia administracyjne ogólnego zastosowania stosowane przez któregośkolwiek z Członków w celu określenia, czy towary kwalifikują się do preferencyjnego traktowania wynikającego z umownych lub autonomicznych systemów handlowych prowadzących do przyznania preferencji taryfowych wykraczających poza zakres stosowania ust. 1 Artykułu I GATT 1994.
3. Członkowie zgadzają się zapewnić, aby:
 - (a) przy wydawaniu ustaleń administracyjnych ogólnego zastosowania zawarte w nich wymogi, które należy spełnić, były jasno określone. W szczególności:
 - (i) w przypadkach, w których stosuje się kryterium zmiany klasyfikacji taryfowej, taka preferencyjna reguła pochodzenia oraz jakikolwiek wyjątek od niej muszą w jasny sposób określać podpozycje lub pozycje nomenklatury taryfowej, do których dana reguła nawiązuje;
 - (ii) w przypadkach, w których stosuje się kryterium udziału procentowego ad valorem, sposób obliczenia tego udziału także będzie wskazany w preferencyjnych regułach pochodzenia;

- (iii) w przypadkach, w których przewiduje się kryterium procesu wytwarzania lub przetworzenia, proces nadający status preferencyjnego pochodzenia powinien być dokładnie określony;
- (b) stosowane przez nich preferencyjne reguły pochodzenia opierały się na kryteriach pozytywnych. Preferencyjne reguły pochodzenia, określające to, co nie stanowi o preferencyjnym pochodzeniu (kryteria negatywne), są dopuszczalne bądź jako część objaśnienia kryterium pozytywnego, bądź też w indywidualnych przypadkach, w których pozytywne określenie preferencyjnego pochodzenia nie jest konieczne;
- (c) ich ustawy, przepisy, decyzje sądowe oraz zarządzenia administracyjne ogólnego zastosowania odnoszące się do preferencyjnych reguł pochodzenia były publikowane tak, jak gdyby podlegały oraz odpowiadały postanowieniom ust. 1 Artykułu X GATT 1994;
- (d) udzielane przez nich, na wniosek eksportera, importera lub jakiegokolwiek innej osoby mającej dający się uzasadnić powód, ustalenia preferencyjnego pochodzenia były wydawane możliwie w najkrótszym terminie, jednakże nie później, niż w ciągu 150 dni⁷ od daty złożenia wniosku o takie ustalenie, pod warunkiem że przedłożone zostały wszystkie niezbędne elementy. Wnioski o takie ustalenie będą przyjmowane przed rozpoczęciem handlu odnośnym towarem, a także mogą być przyjmowane w dowolnym późniejszym czasie. Ustalenia takie będą ważne przez trzy lata pod warunkiem, że fakty i warunki, łącznie z preferencyjnymi regułami pochodzenia, zgodnie z którymi zostały wydane, będą porównywalne. Pod warunkiem że zainteresowane strony zostaną poinformowane z wyprzedzeniem, ustalenia takie przestaną być ważne, gdy podjęta zostanie decyzja sprzeczna z ustaleniem w trakcie przeglądu, o którym mowa w podpunkcie (f). Takie ustalenie będzie dostępne publicznie pod warunkiem spełnienia postanowień podpunktu (g);
- (e) podczas wprowadzania zmian do stosowanych przez nich preferencyjnych reguł pochodzenia lub wprowadzania nowych preferencyjnych reguł pochodzenia nie będą oni stosować tych zmian retroaktywnie, jak to zdefiniowano, i bez naruszania ich ustaw lub przepisów;
- (f) jakiegokolwiek postępowanie administracyjne, jakie podejmują w związku z ustaleniem preferencyjnego pochodzenia mogło być szybko poddane przeglądowi sądowemu lub przez trybunały arbitrażowe lub administracyjne, bądź w drodze procedur niezależnych od władz ustalających pochodzenie, który może doprowadzić do modyfikacji lub zmiany ustalenia;
- (g) wszystkie informacje z natury swej poufne lub też dostarczane jako poufne w celu zastosowania preferencyjnych reguł pochodzenia były traktowane jako ściśle poufne przez odnośne władze, które nie ujawnią ich bez wyraźnego pozwolenia osoby lub rządu dostarczającego taką informację, z wyjątkiem sytuacji, w których może być wymagane ich ujawnienie dla celów postępowania sądowego.

4. Członkowie uzgadniają, iż będą dostarczać niezwłocznie do Sekretariatu swoje preferencyjne reguły pochodzenia, włączając w to wykaz preferencyjnych porozumień na podstawie których są one stosowane, decyzje sądowe oraz zarządzenia administracyjne ogólnego zastosowania odnoszące się do ich preferencyjnych reguł pochodzenia obowiązujących w dniu wejścia w życie Porozumienia WTO. Ponadto Członkowie zgadzają się dostarczyć w możliwie najkrótszym terminie do Sekretariatu wszelkie zmiany w swoich preferencyjnych regułach pochodzenia lub nowe preferencyjne reguły pochodzenia. Wykazy otrzymanych i dostępnych w Sekretariacie informacji będą rozestane Członkom przez Sekretariat.

⁷W stosunku do wniosków przedłożonych w ciągu pierwszego roku od daty wejścia w życie Porozumienia WTO od Członków wymagane będzie wydawanie takich świadectw jedynie w możliwie jak najkrótszym terminie.

POROZUMIENIE W SPRAWIE INSPEKCJI PRZEDWYSYŁKOWEJ

Członkowie,

Biorąc pod uwagę, że ministrowie w dniu 20 września 1986 roku uzgodnili, iż Runda Urugwajska wielostronnych negocjacji handlowych ma na celu "dalszą liberalizację i rozwój handlu światowego", "wzmocnienie roli GATT" i "zwiększenie możliwości reagowania systemu GATT na zmiany w międzynarodowym środowisku gospodarczym";

Biorąc pod uwagę, że szereg Członków - krajów rozwijających się korzysta z kontroli przedwysyłkowej;

Uznając potrzebę krajów rozwijających się dokonywania takich kontroli tak długo i w takim zakresie, jak to jest konieczne dla sprawdzenia jakości, ilości i ceny towarów importowanych;

Uznając, że tego rodzaju programy muszą być przeprowadzane bez powodowania niepotrzebnych opóźnień, czy nierównego traktowania;

Biorąc pod uwagę, że z definicji kontroli wynika, iż dokonywana jest ona na terytorium Członków - eksporterów;

Uznając potrzebę stworzenia uzgodnionych międzynarodowych ram praw i obowiązków zarówno Członków - użytkowników, jak i Członków - eksporterów;

Uznając, że zasady i obowiązki wynikające z GATT 1994 mają zastosowanie również do jednostek dokonujących kontroli przedwysyłkowej upoważnionych przez rządy Członków WTO;

Uznając, iż pożądane jest zapewnienie przejrzystości działania jednostek dokonujących kontroli przedwysyłkowej oraz praw i przepisów dotyczących kontroli przedwysyłkowej;

Pragnąc zapewnić szybkie, skuteczne i sprawiedliwe rozstrzygnięcie sporów pomiędzy eksporterami a jednostkami dokonującymi kontroli przedwysyłkowej wynikające w ramach niniejszego Porozumienia;

Niniejszym uzgadniają co, następuje:

Artykuł 1

Zakres i definicje

1. Niniejsze Porozumienie odnosi się do wszystkich czynności kontroli przedwysyłkowej podejmowanych na terytorium Członków zarówno, jeżeli takie czynności zostały zakontraktowane lub są wymagane przez rząd jak i jakąkolwiek instytucję rządową innego Członka.
2. Pojęcie "Członek - użytkownik" oznacza Członka, którego rząd lub jakąkolwiek instytucja rządowa kontraktuje lub zleca przeprowadzanie czynności kontroli przedwysyłkowej.
3. Czynności kontroli przedwysyłkowej są to wszystkie czynności związane ze sprawdzeniem jakości, ilości, ceny, w tym kursu walut i warunków finansowych albo klasyfikacji celnej towarów, które mają być wyeksportowane na terytorium Członka - użytkownika.

4. Pojęcie "jednostka dokonująca kontroli przedwysyłkowej" oznacza jednostkę, którą Członek zakontraktował lub której zlecił dokonanie czynności kontroli przedwysyłkowej¹.

¹ Przyjmuje się, że niniejsze postanowienie nie wymaga od członków zgody, aby jednostki rządowe innych Członków dokonywały kontroli przedwysyłkowej na ich terytorium.

Artykuł 2

Obowiązki Członków - użytkowników

Niedyskryminacja

1. Członkowie - użytkownicy zapewnią, by czynności kontroli przedwysyłkowej były dokonywane w sposób niedyskryminacyjny i aby zastosowane procedury i kryteria prowadzenia czynności były obiektywne i były stosowane w jednakowy sposób wobec wszystkich eksporterów objętych tymi czynnościami. Zapewnią też, aby wszyscy inspektorzy z jednostek, które zakontraktowano lub którym zlecono dokonanie kontroli przedwysyłkowej przeprowadzali kontrolę w jednakowy sposób.

Wymogi rządowe

2. Członkowie - użytkownicy zapewnią, by w trakcie czynności kontroli przedwysyłkowej dotyczących ich ustaw, przepisów i wymogów przestrzegane były postanowienia ust. 4 Artykułu III GATT 1994 w takim zakresie, w jakim mają zastosowanie.

Miejsce kontroli

3. Członkowie - użytkownicy zapewnią, by wszystkie czynności kontroli przedwysyłkowej, w tym wydanie pozytywnego raportu kontrolnego bądź informacja o odmowie wydania takiego raportu były dokonywane na terytorium celnym, z którego towary są eksportowane lub jeżeli kontrola nie może być przeprowadzona na tym terytorium ze względu na charakter towaru, na terytorium celnym, gdzie towary te zostały wyprodukowane, jeżeli obie strony wyrażą na to zgodę.

Normy

4. Członkowie - użytkownicy zapewnią, by kontrole ilości i jakości były przeprowadzane zgodnie z normami określonymi w kontrakcie przez sprzedającego i kupującego, a w braku takich norm, zgodnie z odpowiednimi normami międzynarodowymi².

² Norma międzynarodowa jest to norma przyjęta przez organizację rządową lub pozarządową, której członkostwo jest otwarte dla wszystkich Członków, a której jedna z uznanych form działalności obejmuje normalizację.

Przejrzystość

5. Członkowie - użytkownicy zapewnią, by czynności kontroli przedwysyłkowej były dokonywane w sposób przejrzysty.

6. Członkowie - użytkownicy zapewnią, by jednostki dokonujące kontroli przedwysyłkowej po nawiązaniu z nimi wstępnego kontaktu przez eksporterów dostarczyły im listę wszystkich informacji koniecznych eksporterom do spełnienia wymogów kontroli. Jednostki kontroli przedwysyłkowej na wniosek eksporterów dostarczą aktualne informacje. Informacje te będą obejmować wskazanie na ustawy i przepisy Członków - użytkowników dotyczące czynności kontroli przedwysyłkowej i będą także obejmować procedury i

kryteria stosowane przy kontroli oraz do celów weryfikacji cen i kursu walut, prawa eksportera w stosunku do jednostek prowadzących kontrolę, a także procedury odwoławcze ustanowione w ust. 21. Dodatkowe wymogi proceduralne lub zmiany dotychczasowej procedury nie będą stosowane przy kontroli konkretnej wysyłki, o ile zainteresowany eksporter nie został poinformowany o tych zmianach w czasie ustalania terminu kontroli. Jednakże, w sytuacjach wyjątkowych w rodzaju tych, o których mowa w Artykułach XX i XXI GATT 1994, takie dodatkowe wymogi lub zmiany mogą być stosowane do wysyłki przed poinformowaniem eksportera. Taka pomoc nie zwalnia jednak eksporterów z obowiązku stosowania się do przepisów importowych Członków - użytkowników.

7. Członkowie - użytkownicy zapewnią, by informacja wspomniana w ust. 6 była udostępniana eksporterom w sposób dogodny i by biura kontroli przedwysyłkowej prowadzone przez jednostki dokonujące kontroli przedwysyłkowej służyły również jako punkty informacyjne udostępniające informacje.

8. Członkowie - użytkownicy pilnie opublikują wszystkie odnośne ustawy i przepisy dotyczące czynności kontroli przedwysyłkowej w taki sposób, aby umożliwić innym rządóm i handlowcom zapoznanie się z nimi.

Ochrona poufnej informacji handlowej

9. Członkowie - użytkownicy zapewnią, by jednostki dokonujące kontroli przedwysyłkowej traktowały wszystkie informacje uzyskane w trakcie kontroli przedwysyłkowej jako poufne w takim zakresie, w jakim nie są one już opublikowane, ogólnie dostępne dla stron trzecich, czy w jakiś inny sposób powszechnie dostępne. Członkowie - użytkownicy zapewnią, by jednostki dokonujące kontroli przedwysyłkowej przestrzegały procedury w tym zakresie.

10. Członkowie - użytkownicy dostarczą na wniosek Członków informacje na temat kroków, jakie podejmują, by zastosować się do postanowień ust. 9. Postanowienia tego ustępu nie wymagają od żadnego Członka ujawnienia informacji poufnych, których ujawnienie mogłoby podważyć skuteczność programów kontroli przedwysyłkowej lub zagrozić słusznym interesom handlowym poszczególnych przedsiębiorstw publicznych czy prywatnych.

11. Członkowie - użytkownicy zapewnią, by jednostki dokonujące kontroli przedwysyłkowej nie ujawniały poufnych informacji handlowych jakimkolwiek stronom trzecim. Mogą natomiast przekazywać te informacje jednostkom rządowym, które je zakontraktowały lub zleciły kontrolę. Członkowie - użytkownicy zapewnią, by poufne informacje handlowe jakie uzyskają od jednostek kontroli przedwysyłkowej, które zakontraktowali lub którym zleciły kontrolę były odpowiednio chronione. Jednostki dokonujące kontroli przedwysyłkowej będą udostępniały poufne informacje handlowe rządóm, które je zakontraktowały lub zleciły przeprowadzenie kontroli tylko w takim zakresie, w jakim informacja taka jest zwyczajowo wymagana dla potrzeb akredytywy lub innych form płatności lub dla celów celnych, licencjonowania importu lub kontroli walutowej.

12. Członkowie - użytkownicy zapewnią, by jednostki dokonujące kontroli przedwysyłkowej nie wymagały od eksporterów ujawnienia informacji dotyczących:

- (a) danych produkcyjnych związanych z opatentowanymi, podlegającymi licencjom i niejawnymi procesami lub procesami, na które jeszcze nie udzielono patentu;
- (b) niepublikowanych danych technicznych, z wyjątkiem danych koniecznych do wykazania zgodności z przepisami technicznymi lub normami;
- (c) wewnętrznych kalkulacji cenowych, w tym kosztów produkcji;
- (d) poziomu zysków;
- (e) warunków kontraktów pomiędzy eksporterami a ich dostawcami, chyba że w inny sposób jednostka nie może przeprowadzić danej kontroli. W takich przypadkach jednostka zażąda tylko tych informacji, które są w tym celu konieczne.

13. Informacje wspomniane w ust. 12, o które nie wystąpią jednostki dokonujące kontroli przedwysyłkowej, mogą być dobrowolnie ujawnione przez eksporterów dla zilustrowania konkretnych spraw.

Konflikty interesów

14. Członkowie - użytkownicy zapewnią, aby jednostki dokonujące kontroli przedwysyłkowej biorąc również pod uwagę postanowienia dotyczące ochrony poufnej informacji handlowej zawarte w ust. 9-13 stosowały procedurę zmierzającą do uniknięcia konfliktu interesów:

- (a) pomiędzy jednostkami dokonującymi kontroli przedwysyłkowej a innymi jednostkami powiązаныmi z danymi jednostkami dokonującymi kontroli przedwysyłkowej, w tym jakimikolwiek jednostkami, w których te ostatnie mają swój interes finansowy lub handlowy, lub jakimikolwiek jednostkami, które mają interes finansowy w danych jednostkach i których przesyłki ma objąć przyszła kontrola przedwysyłkowa;
- (b) pomiędzy jednostkami dokonującymi kontroli przedwysyłkowej a jakimikolwiek innymi jednostkami, w tym innymi jednostkami objętymi kontrolą przedwysyłkową z wyjątkiem jednostek rządowych, które zakontraktowały lub zleciły kontrolę;
- (c) z oddziałami jednostek dokonujących kontroli przedwysyłkowej zaangażowanymi w działalności innej niż konieczna do przeprowadzenia procesu kontroli.

Opóźnienia

15. Członkowie - użytkownicy zapewnią, by jednostki dokonujące kontroli przedwysyłkowej unikały nieuzasadnionych opóźnień przy kontroli przesyłek. Członkowie - użytkownicy zapewnią, że kiedy już jednostka dokonująca kontroli przedwysyłkowej i eksporter ustalą termin kontroli, jednostka dokonująca kontroli przedwysyłkowej przeprowadzi kontrolę w tym terminie, chyba że termin ten zostanie zmieniony w wyniku porozumienia pomiędzy eksporterem a jednostką dokonującą kontroli przedwysyłkowej lub gdy jednostka dokonująca kontroli przedwysyłkowej nie może jej przeprowadzić w wyniku działań eksportera lub siły wyższej³.

16. Członkowie - użytkownicy zapewnią, by po otrzymaniu ostatecznych dokumentów i zakończeniu kontroli, jednostki dokonujące kontroli przedwysyłkowej w ciągu pięciu dni roboczych albo wystawiły pozytywny raport kontrolny albo przedstawiły szczegółowo na piśmie wyjaśnienia powodów odmowy wystawienia takiego raportu. Członkowie - użytkownicy zapewnią, że w tym ostatnim przypadku jednostki dokonujące kontroli przedwysyłkowej stworzą eksporterom możliwości przedstawienia swych poglądów na piśmie, a jeżeli eksporterzy będą o to wnioskować, zorganizują ponowną kontrolę w najkrótszym terminie odpowiadającym obu stronom.

17. Członkowie - użytkownicy zapewnią, by w przypadku, gdy eksporterzy będą o to wnioskować, jednostki dokonujące kontroli przedwysyłkowej przeprowadziły wstępną weryfikację ceny przed terminem kontroli i o ile to stosowne, kursu walut na podstawie kontraktu pomiędzy eksporterem a importerem, faktury pro forma i o ile to stosowne, wniosku o pozwolenie przywozu. Odbiorcy zapewnią, że akceptacja ceny i kursu walutowego przez jednostkę dokonującą kontroli przedwysyłkowej na podstawie takiej wstępnej weryfikacji nie zostanie cofnięta pod warunkiem, że towary zgodne są z dokumentacją importową albo z licencją importową. Zapewnią również, że po kontroli wstępnej jednostki dokonujące kontroli przedwysyłkowej natychmiast poinformują eksporterów na piśmie albo o swojej akceptacji, albo szczegółowo o powodach odmowy akceptacji ceny albo kursu waluty.

18. Członkowie - użytkownicy zapewnią by, w celu uniknięcia zwłoki w płatnościach, jednostki dokonujące kontroli przedwysyłkowej wysyłały eksporterom lub ich upoważnionym przedstawicielom pozytywny raport kontrolny tak szybko, jak to tylko możliwe.

19. Członkowie - użytkownicy zapewnią, że w przypadku urzędniczego błędu w pozytywnym raporcie kontrolnym jednostki kontroli przedwysyłkowej poprawią błąd i prześlą poprawioną informację do odpowiednich stron tak szybko, jak to tylko możliwe.

3 Przyjmuje się dla celów niniejszego Porozumienia, że pojęcie "siła wyższa" oznacza "nie do opanowania przymus lub wymuszenie, lub też nieprzewidywalny rozwój wypadków zwalniające z wykonywania kontraktu".

Weryfikacja cen

20. Członkowie - użytkownicy zapewnią, że w celu zapobieżenia zawyżaniu lub zaniżaniu faktury lub oszustwu jednostki kontroli przedwysyłkowej przeprowadzą weryfikację cen⁴ zgodnie z następującymi wytycznymi:

- (a) jednostki dokonujące kontroli przedwysyłkowej odrzucą cenę kontraktową uzgodnioną pomiędzy eksporterem a importerem jedynie w przypadku, kiedy mogą wykazać, że ich stwierdzenia na temat niezadowolającej ceny są oparte na procesie weryfikacyjnym zgodnym z kryteriami ustalonymi w punktach (b) do (e);
- (b) jednostka dokonująca kontroli przedwysyłkowej będzie opierać swoje porównania cenowe przeprowadzane w celu weryfikacji ceny eksportowej na cenie lub cenach identycznych lub podobnych towarów oferowanych na eksport z tego samego kraju eksportera w tym samym lub zbliżonym czasie przy konkurencyjnych i porównywalnych warunkach sprzedaży prowadzonej zgodnie ze zwyczajowymi praktykami handlowymi przy pominięciu normalnych rabatów. Takie porównania będą oparte na następujących zasadach:
 - (i) jedynie ceny stanowiące znaczącą podstawę dla porównań będą wykorzystywane przy wzięciu pod uwagę istotnych czynników ekonomicznych dotyczących kraju importującego i kraju lub krajów wykorzystywanych do porównań cenowych;
 - (ii) jednostka dokonująca kontroli przedwysyłkowej nie będzie opierać się na cenach towarów oferowanych na eksport do różnych krajów, aby arbitralnie narzucić najniższą cenę dla przesyłki;
 - (iii) jednostka dokonująca kontroli przedwysyłkowej weźmie pod uwagę specyficzne elementy wymienione w punkcie (c);
 - (iv) na każdym etapie wyżej opisanego procesu jednostka dokonująca kontroli przedwysyłkowej stworzy eksporterowi możliwość wyjaśnienia ceny.
- (c) dokonując weryfikacji ceny jednostki dokonujące kontroli przedwysyłkowej wezmą pod uwagę warunki kontraktu i ogólnie przyjęte czynniki dostosowawcze odnoszące się do transakcji; takie czynniki będą obejmować, ale nie będą ograniczać się do szczybla handlu i wielkości sprzedaży, terminów i warunków dostawy, klauzul eskalacji cen, wymogów jakościowych, specjalnych rozwiązań konstrukcyjnych, specjalnych wymogów dotyczących transportu i opakowania, wielkości zamówienia, sprzedaży po cenie dnia, zmian sezonowych, opłat licencyjnych i innych związanych z własnością intelektualną oraz usług świadczonych zgodnie z kontraktem, jeżeli zwyczajowo nie są fakturowane oddzielnie; będą obejmować również pewne elementy związane z ceną eksportera, jak stosunki kontraktowe pomiędzy eksporterem a importerem;
- (d) weryfikacja opłat transportowych będzie obejmować jedynie uzgodnioną cenę rodzaju transportu w kraju eksportera zgodnie z kontraktem sprzedaży;
- (e) do celów weryfikacji cen nie będzie się stosować:
 - (i) ceny sprzedaży w kraju importu towarów wyprodukowanych w tym kraju;
 - (ii) ceny towarów eksportowych w kraju innym niż kraj eksportera;
 - (iii) kosztu produkcji;
 - (iv) arbitralnych lub fikcyjnych cen lub wartości.

4 Zobowiązania Członków - użytkowników w odniesieniu do usług jednostek kontroli przedwysyłkowej w związku z określaniem wartości celnej będą zobowiązaniami, które

przyjęli w ramach GATT 1994 i innych Wielostronnych porozumień handlowych objętych Załącznikiem 1A do Porozumienia WTO.

Procedury odwoławcze

21. Członkowie - użytkownicy zapewnią, by jednostki dokonujące kontroli przedwysyłkowej ustanowiły procedurę przyjmowania, rozpatrywania i decydowania w sprawie zażaleń składanych przez eksporterów oraz by informacja w sprawie tej procedury została udostępniona eksporterom zgodnie z postanowieniami zawartymi w ust. 6 i 7. Członkowie - użytkownicy zapewnią, by procedury te były opracowane i stosowane zgodnie z następującymi wytycznymi:

- (a) jednostki dokonujące kontroli przedwysyłkowej wyznaczają jednego lub więcej urzędników, którzy w czasie normalnych godzin urzędowania w każdym mieście lub porcie, w którym jednostki te mają swoje biura administracyjne, będą podejmować i analizować odwołania lub zażalenia eksporterów oraz podejmować decyzje;
- (b) eksporterzy przedstawią wyznaczonym urzędnikom na piśmie fakty dotyczące danej transakcji oraz istotę zażalenia i proponowane rozwiązanie;
- (c) wyznaczeni urzędnicy przychylnie rozpatrzą zażalenia eksporterów i podejmą decyzje tak szybko, jak to tylko możliwe, po otrzymaniu dokumentacji wspomnianej w punkcie (b).

Derogacje

22. W derogacji od postanowień Artykułu 2 Członkowie - użytkownicy zapewnią, by z wyjątkiem przesyłek częściowych, przesyłki, których wartość jest mniejsza niż minimalna wartość dla tego rodzaju przesyłek określona przez Członka - użytkownika nie były objęte kontrolą, chyba że w wyjątkowych okolicznościach. Informacja na temat wartości minimalnej będzie stanowić element informacji dostarczanej eksporterom zgodnie z postanowieniami ust. 6.

Artykuł 3

Obowiązki Członka - eksportera

Niedyskryminacja

1. Członkowie - eksporterzy zapewnią, by ich ustawy i przepisy dotyczące kontroli przedwysyłkowej były stosowane w sposób niedyskryminacyjny.

Przejrzystość

2. Członkowie - eksporterzy pilnie opublikują wszystkie odnośne ustawy i przepisy stosujące się do kontroli przedwysyłkowej w taki sposób, żeby inne rządy i handlowcy mogli się z nimi zapoznać.

Pomoc techniczna

3. Członkowie - eksporterzy zaoferują odbiorcom, jeżeli otrzymają taki wniosek, pomoc techniczną dla osiągnięcia celów niniejszego Porozumienia na wzajemnie uzgodnionych warunkach⁵.

⁵ Przyjmuje się, że taka pomoc techniczna może być udzielona w oparciu o uzgodnienia dwustronne lub wielostronne.

Artykuł 4

Procedury niezależnych przeglądów

Członkowie będą zachęcać jednostki dokonujące kontroli przedwysyłkowej i eksporterów, aby wzajemnie rozwiązywali powstające między nimi spory. Jednakże w ciągu dwóch dni roboczych od daty złożenia zażalenia zgodnie z postanowieniami ust. 21 Artykułu 2, którakolwiek ze stron może przedstawić spór do niezależnego przeglądu. Członkowie zastosują wszelkie rozsądne środki, jakimi dysponują, by zapewnić, że w tym celu będą ustanowione i stosowane następujące procedury:

a) Procedury te będą nadzorowane przez niezależną jednostkę ustanowioną wspólnie przez organizację reprezentującą jednostki dokonujące kontroli przedwysyłkowej i organizację reprezentującą eksporterów dla celów wypełnienia niniejszego Porozumienia;

b) Niezależna jednostka wspomniana w punkcie (a) ustanowi listę ekspertów w sposób następujący:

- (i) sekcję członków nominowanych przez organizację reprezentującą jednostki dokonujące kontroli przedwysyłkowej;
- (ii) sekcję członków nominowanych przez organizację reprezentującą eksporterów;
- (iii) sekcję niezależnych ekspertów handlowych nominowanych przez niezależną jednostkę wspomnianą w punkcie (a).

Geograficzny podział ekspertów powinien być taki, aby zapewniał szybkie rozstrzygnięcie wszelkich sporów wszczętych zgodnie z niniejszą procedurą. Lista będzie ustanowiona w ciągu dwóch miesięcy od daty wejścia w życie Porozumienia WTO i będzie corocznie uaktualniana. Lista będzie dostępna publicznie. Zostanie notyfikowana w Sekretariacie i rozesłana wszystkim Członkom;

c) Eksporter lub jednostka dokonująca kontroli przedwysyłkowej pragnący wszcząć postępowanie sporne skontaktuje się z niezależną jednostką wspomnianą w punkcie (a) wnioskując utworzenie panelu. Niezależna jednostka będzie odpowiedzialna za utworzenie panelu. Panel będzie się składać z trzech członków. Członkowie panelu będą wybrani w sposób pozwalający uniknąć niepotrzebnych kosztów i opóźnień. Pierwszy członek będzie wybrany z sekcji (i) wyżej wspomnianej listy przez zainteresowaną jednostkę dokonującą kontroli przedwysyłkowej z zastrzeżeniem, że członek ten nie jest powiązany z tą jednostką. Drugi członek zostanie wybrany przez zainteresowanego eksportera z sekcji (ii) powyższej listy z zastrzeżeniem, że członek ten nie jest powiązany z tym eksporterem. Trzeci członek zostanie wybrany z sekcji (iii) powyższej listy przez niezależną jednostkę wspomnianą w punkcie (a). Wobec niezależnego eksperta handlowego wybranego z sekcji (iii) powyższej listy nie będzie się zgłaszać sprzeciwów;

d) Niezależny ekspert handlowy wybrany z sekcji (iii) powyższej listy będzie działał jako przewodniczący panelu. Niezależny ekspert handlowy będzie podejmował decyzje konieczne dla zapewnienia pilnego rozstrzygnięcia sporu przez panel na przykład, czy fakty sprawy wymagają spotkania członków panelu, a jeżeli tak, gdzie takie spotkanie się odbędzie przy wzięciu pod uwagę miejsca, w którym odbyła się dana kontrola;

e) Jeżeli strony sporu wyrażą zgodę, jeden niezależny ekspert może zostać wybrany z sekcji (iii) powyższej listy przez niezależną jednostkę wspomnianą w punkcie (a) powyżej, aby przeanalizować dany spór. Ekspert ten podejmie decyzje konieczne dla pilnego rozstrzygnięcia sporu biorąc pod uwagę na przykład miejsce danej kontroli;

f) Celem przeglądu będzie ustalenie, czy w trakcie spornej kontroli strony sporu postępowały zgodnie z postanowieniami niniejszego Porozumienia. Procedury będą przeprowadzone bez zwłoki, stworzą jednak stronom możliwość przedstawienia swoich poglądów osobiście lub na piśmie;

g) Decyzje panelu trzyosobowego będą podejmowane większością głosów. Decyzja w sprawie sporu będzie podjęta w ciągu ośmiu dni roboczych od daty złożenia wniosku o przeprowadzenie niezależnego przeglądu i zakomunikowana stronom sporu. Ten limit czasowy może być przedłużony za zgodą stron sporu. Panel lub niezależny ekspert handlowy podzieli koszty w oparciu o cechy sprawy;

h) Decyzja panelu będzie wiążąca dla jednostki dokonującej kontroli przedwysyłkowej i dla eksportera będących stronami sporu.

Artykuł 5

Notyfikacja

Członkowie przekażą do Sekretariatu egzemplarze tekstów swoich ustaw i przepisów wprowadzających niniejsze Porozumienie w życie oraz egzemplarze jakichkolwiek innych ustaw i przepisów dotyczących kontroli przedwysyłkowej gdy Porozumienie WTO wejdzie w życie w stosunku do zainteresowanego Członka. Żadne zmiany w ustawach i przepisach dotyczących kontroli przedwysyłkowej nie będą wprowadzone zanim informacja o nich nie zostanie oficjalnie opublikowana. Zmiany te będą notyfikowane w Sekretariacie natychmiast po ich opublikowaniu. Sekretariat poinformuje Członków o dostępności tych informacji.

Artykuł 6

Przegląd

Pod koniec drugiego roku od daty wejścia w życie Porozumienia WTO, a następnie w okresach trzyletnich Konferencja Ministerialna będzie dokonywała przeglądu postanowień, stosowania i działania niniejszego Porozumienia biorąc pod uwagę jego cele i doświadczenia zebrane w czasie jego działania. W wyniku takiego przeglądu Konferencja Ministerialna może zmienić postanowienia niniejszego Porozumienia.

Artykuł 7

Konsultacje

Członkowie będą prowadzić konsultacje z innymi Członkami, na ich wniosek, na temat jakiegokolwiek sprawy wywierającej wpływ na działanie niniejszego Porozumienia. W takich przypadkach będą stosowane postanowienia Artykułu XXII GATT 1994 zgodnie z postanowieniami Uzgodnienia w sprawie zasad i procedur regulujących rozstrzygnięcie sporów w zakresie, w jakim mają zastosowanie do niniejszego Porozumienia.

Artykuł 8

Rozstrzygnięcie sporów

Jakiegokolwiek spory pomiędzy Członkami dotyczące działania niniejszego Porozumienia będą objęte postanowieniami Artykułu XXIII GATT 1994, tak jak zostały rozwinięte i są stosowane w Uzgodnieniu w sprawie zasad i procedur regulujących rozstrzygnięcie sporów.

Artykuł 9

Postanowienia końcowe

1. Członkowie zastosują konieczne środki mające na celu wprowadzenie w życie niniejszego Porozumienia.
2. Członkowie zapewnią, że ich ustawy i przepisy nie będą sprzeczne z postanowieniami niniejszego Porozumienia.

Załącznik NR 4

MECHANIZM PRZEGLĄDU POLITYKI HANDLOWEJ

Członkowie uzgadniają niniejszym, co następuje:

A. Cele

(i) Celem Mechanizmu Przeglądów Polityki Handlowej (TPRM) jest przyczynić się do usprawnienia stosowania się wszystkich Członków do reguł, dyscyplin i zobowiązań podjętych na podstawie wielostronnych porozumień handlowych oraz, tam gdzie jest to stosowne, fakultatywnych porozumień handlowych, a zatem do lepszego funkcjonowania wielostronnego systemu handlu poprzez osiągnięcie większej przejrzystości oraz zrozumienia polityki handlowej i praktyk Członków. Tym samym mechanizm przeglądu umożliwi regularne dokonywanie kolektywnej oceny całego zakresu polityki handlowej oraz praktyk handlowych poszczególnych Członków, a także ich wpływu na funkcjonowanie wielostronnego systemu handlu. Nie ma on służyć jednak jako podstawa dla egzekwowania konkretnych zobowiązań wynikających z Porozumień, stosowania procedur dotyczących rozstrzygania sporów lub też nakładania na Członków nowych zobowiązań w zakresie ich polityki handlowej.

(ii) Ocena dokonywana w ramach mechanizmu przeglądu odbywa się w odpowiednim zakresie na tle szerszych potrzeb ekonomicznych i rozwojowych, a także polityki i celów zainteresowanego Członka, jak również jego środowiska zewnętrznego. Jednakże funkcja mechanizmu przeglądu polega na analizie wpływu polityki handlowej i praktyk handlowych Członka na wielostronny system handlu.

B. Przejrzystość wewnętrzna

Członkowie uznają nieodłączną wartość przejrzystości wewnętrznej przy podejmowaniu przez rządy decyzji w sprawach polityki handlowej, zarówno dla gospodarek Członków, jak i dla wielostronnego systemu handlu, i zgadzają się popierać i zachęcać do większej przejrzystości w ramach ich własnych systemów przyznając, że realizacja przejrzystości wewnętrznej musi odbywać się na bazie dobrowolności oraz uwzględniać polityczno-prawne systemy każdego z Członków.

C. Procedury przeglądów

(i) Organ Przeglądów Polityki Handlowej (zwany tu TPRB) zostaje niniejszym ustanowiony w celu prowadzenia przeglądów polityki handlowej.

(ii) Polityka handlowa i praktyki handlowe wszystkich Członków będą poddawane okresowym przeglądom. Wpływ poszczególnych Członków na funkcjonowanie wielostronnego systemu handlu, zdefiniowany w kategoriach ich udziału w handlu światowym w ostatnim reprezentatywnym okresie, będzie decydującym czynnikiem określającym częstotliwość przeglądów. Pierwsze cztery zidentyfikowane w ten sposób jednostki handlujące (przyjmując Wspólnoty Europejskie za jedną jednostkę) będą poddawane przeglądowi co dwa lata. Następne 16 jednostek będzie poddawane przeglądowi co cztery lata. Pozostali Członkowie poddawani będą przeglądom co sześć lat, z wyjątkiem Członków - krajów najmniej rozwiniętych, dla których może zostać ustalony dłuższy okres. Rozumie się, iż przegląd jednostek posiadających wspólną politykę zewnętrzną, a które obejmują więcej niż jednego Członka, dotyczyć będą wszystkich elementów polityki mających wpływ na handel, włączając w to odnośne polityki i praktyki poszczególnych Członków. Wyjątkowo, w przypadku zmian w polityce handlowej lub praktykach handlowych Członka, które mogą mieć znaczący wpływ na jego partnerów handlowych, zainteresowany Członek może zostać poproszony przez TPRB po konsultacjach o przyspieszenie jego następnego przeglądu.

- (iii) Dyskusje na posiedzeniach TPRB będą regulowane celami określonymi w ust. A. Dyskusje te będą koncentrować się na polityce i praktykach handlowych Członka, które podlegają ocenie w ramach mechanizmu przeglądu.
- (iv) TPRB opracuje podstawowy plan przeprowadzania przeglądów. Może on również omawiać i uwzględniać uaktualnione raporty otrzymywane od Członków. TPRB opracuje program przeglądów na każdy rok w porozumieniu z bezpośrednio zainteresowanymi Członkami. Przewodniczący, w porozumieniu z Członkiem lub Członkami, których dotyczy przegląd, może wyznaczyć uczestników dyskusji, którzy działając we własnym imieniu rozpoczną dyskusje w TPRB.
- (v) TPRB będzie opierać swoją pracę na następującej dokumentacji:
- (a) Kompletne sprawozdanie, o którym mowa w ust. D, dostarczane przez Członka lub Członków, których dotyczy przegląd;
- (b) Sprawozdanie sporządzane przez Sekretariat na jego własną odpowiedzialność, oparte na informacjach, do których posiada dostęp, oraz na informacjach dostarczanych przez Członka lub Członków, których dotyczy przegląd. Sekretariat powinien uzyskać wyjaśnienia od zainteresowanego Członka lub Członków odnośnie do ich polityki i praktyk handlowych.
- (vi) Sprawozdania sporządzane przez Członka, którego dotyczy przegląd, oraz przez Sekretariat razem ze sprawozdaniami z odnośnych posiedzeń TPRB będą publikowane niezwłocznie po dokonaniu przeglądu.
- (vii) Dokumenty te zostaną przekazane Konferencji Ministerialnej, która się z nimi zapozna.

D. Sprawozdawczość

W celu osiągnięcia najwyższego możliwego stopnia przejrzystości, każdy Członek będzie regularnie składał TPRB sprawozdania. Kompletne sprawozdania będą w uzgodnionym kształcie, określonym przez TPRB, przedstawiać politykę handlową oraz praktyki handlowe stosowane przez zainteresowanego Członka lub Członków. Kształt ten początkowo opierać się będzie na Zarysie formy sprawozdań krajowych określonym Decyzją z 19 lipca 1989 roku (BISD 36S/406-409) i poprawianym w razie konieczności tak, aby jego zakres objął wszystkie aspekty polityki handlowej, których dotyczą Wielostronne Porozumienia Handlowe w Załączniku 1 oraz, tam gdzie jest to stosowne, Fakultatywne porozumienia handlowe. W świetle doświadczeń TPRB może poddać ten kształt rewizji. Między przeglądami Członkowie będą dostarczać krótkie sprawozdania w przypadkach jakichkolwiek znacznych zmian w ich polityce handlowej. Zgodnie z ustalonym kształtem dostarczane będą również roczne dane uaktualniające informacje statystyczne. Szczególna uwaga zostanie zwrócona na trudności Członków - krajów najmniej rozwiniętych przy sporządzaniu ich sprawozdań. Na wniosek Członków - krajów rozwijających się, a zwłaszcza Członków - krajów najmniej rozwiniętych, Sekretariat zapewni im pomoc techniczną. Informacje zawarte w sprawozdaniach powinny w możliwie najszerszym zakresie odpowiadać notyfikacjom dokonany zgodnie z postanowieniami wielostronnych porozumień handlowych oraz, tam gdzie jest to stosowne, fakultatywnych porozumień handlowych.

E. Stosunek do postanowień GATT 1994 i GATS dotyczących bilansu płatniczego

Członkowie uznają potrzebę minimalizacji obciążeń dla rządów, które podlegają wymogowi pełnych konsultacji zgodnie z postanowieniami GATT 1994 i GATS dotyczącymi bilansu płatniczego. W tym celu Przewodniczący TPRB, w porozumieniu z zainteresowanym Członkiem lub Członkami, wraz z Przewodniczącym Komitetu Restrykcji Stosowanych w Celu Ochrony Bilansu Płatniczego, opracuje postanowienia administracyjne, które zharmonizują normalny rytm przeglądów polityki handlowej z kalendarzem konsultacji w

sprawie bilansu płatniczego, nie opóźniając przeprowadzenia przeglądu polityki handlowej o więcej niż 12 miesięcy.

F. Ocena Mechanizmu

TPRB dokona oceny TPRM nie później niż w ciągu pięciu lat od wejścia w życie Porozumienia WTO. Rezultaty oceny zostaną przedstawione Konferencji Ministerialnej. TPRB może następnie dokonywać oceny TPRM w odstępach czasowych, które zostaną przezeń określone lub też na wniosek Konferencji Ministerialnej.

G. Przegląd wydarzeń w handlu międzynarodowym

TPRB będzie również dokonywać corocznego przeglądu wydarzeń w środowisku handlu międzynarodowego mających wpływ na wielostronny system handlu. Organowi pomagać w tym będzie coroczny raport sporządzany przez Dyrektora Generalnego, przedstawiający główne kierunki działalności WTO oraz podkreślający ważne kwestie polityki mające wpływ na system handlu.